ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ՄԷԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3297 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1882 Ն. Տ. 10 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1882

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ համար 10 մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » Կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Օտար Թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ. երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

30 ՓԱՐԱՅ

ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

30 ՓԱՐԱՅ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս ղրկուած լրագրաց ճամբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է.

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագիր Ցնօրէնին պիտի ուղղուի. Կ. Պոլիս Պահճէ—Գաբու Ճէլալ Պէյ խան Թիւ 31 Մասիսի գրասենեակը.

Ճամբու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր.

Չտպուած նամակ, յօդուած, եւայլն ետ չեն տրուիր.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Խառն. — Հեռագրական. — Ազգային լուրեր. — Նկարագիր գործող դասուն Ռուսահայոց. — Հրաժարական Ա. Ատենապետի Ազգային Ժողովոյ. — Ազգ. Ժողովոյ վերջին նիստը. — Պաշտօնական ծանուցում Ազգային Պատրիարքարանի. — Ձերբակալութիւնք յԵրուսաղէմ. — Թղթակցութիւն ի Փոքր Ասիոյ. — Ազգային Հիւանդանոց. — Աւետարական. — Թերթօն Մասիսի.

Կ. ՊՈԼԻՍ 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս դեսպանատանց առաջին Թարգմաններն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշայի և խորհրդական Դատեան Յարութիւն Էֆէնտիի հետ.

Մայրաքաղաքիս Պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսին խան կիրակի օրը կայսերական պալատն երթալով վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ.

Կը յիշեն ընթերցողք թէ Բ. Դուռը սեպտ. 13/25 թուով Անգլիական դեսպան Լորտ Տըֆըրինի ծանուցագիր մը տալով հարցուցած էր թէ Անգլիական կառավարութիւնը կրնա՞յ պայմանաժամ մը որոշել Անգլիական զօրաց որչափ ժամանակ Եգիպտոս մնալուն։ Անգլիական դեսպանն իւր կառավարութենէն եկած պատասխանն երէկ Բ. Դրան մատոյց, որ գոհացուցիչ կը համարուի թէ՛ պարունակութեան և թէ՛ բացատրութեանց քաղաքավարական ոճոյն կողմանէ։ Այն իրողութիւն թէ Անգլիական կառավարութիւնն արդէն իւր զօրաց մեծ մասն ինքնաբերաբար ետ կը կոչէ, ապացոյց մ'է թէ որ և է զինուորական ձեռնարկ մ'ընելու դիտումն չունի։ Եգիպտոս մնացեալ զօրքերը պարտին հոն կենալ այնչափ ժամանակ, որչափ դէպքերն հարկաւոր ընեն բարեկարգութիւնն ու ապահովութիւնն անխախտ հիմանց վրայ հաստատելու համար, կ'ըսէ Լըքուրրէս։ Անգլիական կառավարութիւնն իւր պատասխանին մէջ կ'ըսէ թէ Անգլիական զօրքերն այն ժամանակ պիտի մեկնին Եգիպտոսէն՝ երբ բարեկարգութիւնը կատարելապէս վերահաստատուի հոն։ Վաղըթ գոհացուցիչ կը նկատէ Անգլիոյ պատասխանն և կ'ըսէ թէ տէրութեանց միջեւ կեցած բարեկամական յարաբերութիւնք այսուհետեւ առաւել եւս պիտի ամրանդին.

Հաճի Ապտուլ Ֆէթթահ հաշակուր Քուրդ պէյին Միրիմիրանի աստիճան տրուեցաւ.

Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատենին նախագահ Լէպիպ Էֆէնտի՝ նորընտիր մեծ Շէրիֆ Աւն-իւր-Րէֆիք փաշայի հետ Մէքքէ գնաց, զայն անուանող կայսերական հրովարտակը տանելով.

Վաղըթ վիէննայէն եկած լուրերէ առնլով կը ծանուցանէ թէ Վիէննայի Օսմ. դեսպան Էտհէմ փաշա վերջին օրերս քանիցս Աւստրիա-Հունգարիոյ կայսեր ներկայանալով կարեւոր խնդրոց վրայ բանակցեր է։ Նորին վսեմութիւնը երկու տէրութեանց միջեւ կեցած բարեկամութենէն օգուտ քաղելու միջոցներ յանձնարարեր է Բ. Դրան.

Պարսից Շահը՝ Շիրի-Խուրշիտի կարգի պատուանշանը ղրկեց արտաքին գործոց նախարար Սայիտ փաշային.

Երէկ ծանուցինք թէ կայսերական կառավարութիւնն Օսմանեան յանձնախմբի անդամները նշանակելով շաբաթ օրը փութով Թուրքյո-Հելլենական սահմանագլուխը ղրկեց կոնֆերանսի սահմանագծին վէճի նիւթ եղած կէտերը կարգադրելու համար։ Այս խնդրոյն կարգադրութենէն անմիջապէս յետոյ Թուրքյո-Հելլենական յանձնախումբը գործի պիտի սկսի, որ Ցունաստանի թողուած տեղերուն մէջ գտնուող պետական կալուածոց և վագըֆներու խնդիրը պիտի կարգադրէ։ Մինչեւ ցարդ Հելլենական կառավարութիւնը չէր ուզած իւր պատուիրակները նշանակել, որովհետեւ սահմանագլխի խնդիրը վագըֆներու խնդրէն առաջ լուծել կ'ուզէր։ Սակայն այս պատրուակ վերցած լինելով Թուրքյո-Հելլենական յանձնախումբը կրնայ ի մօտոյ գործի ձեռնարկել, և արդէն Օսմանեան Քոմիսէր Խալիլ պէյ, որ ժամանակ մը Աթէնքի մէջ ի զուր սպասելէ յետոյ մայրաքաղաքս վերադարձած էր, մեկնելու պատրաստութիւն կը տեսնէ.

Կ. Պոլսոյ և Գահիրէի միջեւ Էլ-Արիշի ճանբով հեռագրական հաղորդակցութիւնք վերսկսան։ Ցայտնի է թէ այս գիծ Անգլիացւոց կողմէ խզուած էր ռազմավարական պատճառներով.

Խտիվը մեծ ճաշ մը տուեր է ի պատիւ Ուոլսլի զօրավարին և Բոնոմի գլխին։ Անգլիական ընդհ. հիւպատոս Պ. Մալէթ, Պէյքըր փաշա, ինչպէս նաեւ Անգլիացի զօրավարք ոմանք ներկայ գտնուեր են։ Ճաշէն յետոյ մեծ պարահանդէս մը տուեր է Կէզիրէի պալատան պարտէզներուն մէջ, որք ելեքտրական հրով լուսաւորեալ էին.

Կը յիշեն ընթերցողք թէ քանի մը շաբաթ առաջ Ղալաթա-Սարայի ուսանողութեան պաշտօնատան մէջ միջադէպ մը ծագելով՝ ֆրանսական դեսպանատան թարգմաններէն Պ. Ֆէրթէի և Բերայի ուսանողութեան վերատեսուչ Պահրի փաշայի միջեւ վէճ մը նիւթ եղած էր։ Չը գիտենք թէ այնուհետեւ այս վէճ ինչպէս կարգադրեցաւ. սա միայն գիտենք թէ Բ. Դուռը վերջին օրերս բոլոր պաշտօնատանց շրջաբերական մը ղրկելով հրաման ըրաւ որ Պ. Ֆէրթէ պաշտօնական հանգամանօք չընդունին, մինչեւ որ պատուաւոր հատուցում մը տրուի Պահրի փաշային.

Արքունական Պալէլ շոգենաւը ռազմամթերք, նպարեղէն և 300 ի չափ ոչխար առած երէկ առաւօտ մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ ի Կիրիտ։

Գահիրէէն Եւրոպական լրագրաց լուր կը տրուի թէ տեղական իշխանութիւնն ութ հոգի ձերբակալեր է, որք կայարանի հրդեհին ծագման նպաստելու կասկածանաց ներքեւ կը գտնուին. Աղեքսանդրէի մէջ զրոյց եղեր է թէ կայարանին մէջ տինամիթ գտնուեր է. սակայն այս լուր հաստատուելու պէտք ունի.

Խտիվն իւր պալատը կոչեր է բոլոր վարչական պաշտօնատարներն և անոնց առջեւ բանախօսութիւն մ'ընելով հրաւիրեր է զանոնք որ միայն իրենց վերաբերեալ գործերով զբաղին՝ առանց քաղաքական գործոց խառնուելու.

Այս առաւօտեան Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ կայսերական նոր հրամանագիր մը դատական և պատերազմական գործոց նախարարութեանց կ'ազդարարէ որ պատժական դատերու մէջ մեծ աչալրջութիւն ի գործ դրուի, որպէս զի անմեղ անձինք յանիրաւի չդատապարտուին այնպիսի պատիժներու, որոց ըստ օրինի կրնան արժանի չլինիլ.

Թէփէ-Պաշիի պարտէզն այս օրերս հասարակութեան մէջ խօսակցութեան նիւթ եղած է կըսէ Վագըթ։ Ոմանք կըսեն՝ թէ առանց կայսերական հրամանի՝ հազարաւոր ոսկիներ փոխ առնուելով ծախսուեր և ծախուց տումարները խարդախուեր են։ Իսկ ոմանք կըսեն թէ այդ ոսկիները Թէփէ-Պաշիի հասարակաց պարտէզին շինութեան գործածուած են, և թէ չարամիտ անձանց գործն է այն զրոյցն թէ այդ պարտէզին շինութեան մէջ զեղծումներ եղած են։ Ինչ որ ալ լինի, իրողութիւնը վաղ կամ անագան երեւան պիտի ելնէ եթէ կայսերական կառավարութիւնն այս մասին քննութիւն մը բանայ.

Ճէրիտէի Հավատիս կը ծանուցանէ թէ անցեալներն Իսլամ ուխտաւորներ առած, մայրաքաղաքէս Ճիտտէ գնացող Պաթում շոգենաւը՝ մեքենային խանգարման պատճառաւ՝ Սուէզի առջեւ կանգ առնելու պարտաւորուեր է, և այժմ կը նորոգուի եղեր.

Կը լսենք թէ Օսմանեան Թղթատարութեան Ղալաթիոյ ճիւղին հաշուակալ և գանձապահ Գարեգին Էֆէնտի Ջէրբչեան՝ յիշեալ վարչութեան փաստաբանի և հաւաքչապետի ([illegible]) օգնական անուանուած է՝ իւր արդի պաշտօնը պահելով հանդերձ.

Գահիրէէն կը ծանուցանեն թէ Արապի փաշա անգլիացի փաստաբանի մը ներկայութիւնը խնդրեր է ըսելով թէ եգիպտացի փաստաբանք տեղական իշխանութեանց ազդեցութեան ա՛յնչափ ենթակայ են, որ չեն կրնար իրեն համար օգտակար լինել.

Մահսուսէի ընկերութեան շոգենաւներէն մին՝ Պարթընէն մայրաքաղաքս եկած ժամանակ սաստիկ փոթորկի մը բռնուեցաւ, բայց կրցաւ մայրաքաղաքիս նաւահանգիստ հասնիլ առանց մեծ վնաս կրելու.

Մայրաքաղաքէս կը գրեն առ Տէյլի-Նիւս թէ կայսերական կառավարութիւնը Սեւ ծովու եզերքները պաշտպանելու և ծովառումներ զետեղելու գործին մեծ ուշադրութիւն կը նուիրէ այս օրերս։ Պէրտանի ծովառումն ի մօտոյ պիտի փորձուի եղեր, և եթէ ընդունելի գտնուի, Բ. Դուռն այդ ծովառումներէն գնելու համար պայմանագիր մը պիտի կնքէ եղեր։ Նորտէնֆէլտի ծովառումներն ալ պիտի փորձուին յատուկ յանձնախմբի մը ձեռամբ.

Թայմզ հոկտ. 2 թուով հետեւեալ հեռագիրն հրատարակած է.

"Զրոյց կը պտըտի թէ Սիւթի մէջ խռովութիւնք ծագած են, որոց պատճառն հետեւեալ կերպիւ կը պատմուի։ Խտիվին Գահիրէ վերադարձը լուսավառութեամբք տօներ են Ղփտիներն։ Այս ուրախութեան ցոյցն անհաճոյ երեւցեր է Արաբաց, որք հրացաններով զինեալ՝ 500 ի չափ Ղփտիներու վրայ յարձակեր են, երբ անոնք եկեղեցին կը դառնէին. սակայն քաղաքին կառավարիչը ժամանակին իմանալով զօրք ղրկեր և յարձակողները ցրուեր է".

Վեհ. Սուլթանին յայտնած բաղձանաց համեմատ՝ այսօր տեղի պիտի ունենան այն երկրագործական մեքենայից փորձերը, զորս Պ. Նորտէնֆիլտ ընծայ ղրկած էր առ Ն. Կ. Վեհափառութիւնն. ուստի Պ. Նորտէնֆիլտի Կ. Պոլսոյ գործակալն այսօր կէս օրէն յետոյ կայսերական պալատն երթալու հրաւիրուած է։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն ներկայ պիտի գտնուի յիշեալ փորձերուն, որովհետեւ մեծ կարեւորութիւն կուտայ այս նորահնար գործիքները Թուրքիա մտցնելու։ Կ'ըսուի թէ այս մեքենայները փորձուելէ յետոյ Ադրիանուպոլսոյ գաւառին մէջ գտնուող կայսերական ագարակը պիտի ղրկուին.

Երէկ Իւսկիւտարի ոստիկանութիւնը կասկածելի մարդ մը բռնելով հիւանդանոցը ղրկեց։ Կ'ըսուի թէ այս մարդը 20 աւուր չափ առաջ կատղած շունէ մը խածուած էր և թէ քանի մ'օր յետոյ անոր վրայ կատաղութեան նշաններ տեսնուեր է.

Պուլղարական Մարիցա լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Պուլղարիոյ արտաքին գործոց վերատեսուչ Տօքթօր Վիլքովիչ Կ. Պոլսէն Սոֆիա վերադարձած ժամանակ Փիլիպէ հանդիպելով ջանացեր է Արեւելեան Ռումէլիի Պուլղարաց մէջ համախոհութիւն մը բանալ Կ. Պոլսոյ մէջ Պուլղարական եկեղեցի մը շինելու համար։ Այս եկեղեցին Պալաթի փայտաշէն եկեղեցւոյն գետնին վրայ պիտի շինուի.

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 9 հոկտ.

Տէյլի Նիւս Գահիրէէն քաշուած հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Անգլիական ընդհ. հիւպատոս Սըր Է. Մալէթ իմացուցեր է Խտիվին թէ Անգլօ-Ֆրանսական ելմտական քոնթրոլը պիտի ջնջուի, թէ անոր իրաւասութիւններն ընդհ. պարտուց յանձնախմբին պիտի յանձնուին, եւ թէ պէտք է որ Եգիպտոսի վարչական պաշտօնատանց ոմանց խորհրդականք Անգլիացի լինին.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովը գումարելի նիստ ունի յառաջիկայ հինգշաբթի, 30 սեպտ., ի Մայր Եկեղեցի Գում-Գաբուի.

Ատեանը պիտի բացուի ժամ 4 ին և գոցուի 6 1/2 ին.

Հրաւիրեալ են Ազգ. Երեսփոխանք իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ. Մնամք աղօթարար

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՈՐԴ

27 Սեպտ. 1882

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Շարունակութիւն վիճաբանութեան ի վերայ Պատրիարքական և վարչական խնդրոյ.
2. Ընտրութիւն առաջին Ատենապետի Ազգ. Ժողովոյ.
3. Ընտրութիւն կրօնային ատենի

Ատենապետաց Դիւանն երէկ գումարուելով, կրօնային Ատենին համար Եկեղեցական վիճակային ժողովին պատրաստած եռապատիկ ընտրելեաց մէջէն հետեւեալ հինգ եկեղեցականները նշանակեց, երեսփոխանութեան առաջարկելու համար ի վերջնական ընտրութիւն.

Գրիգոր եպիսկոպոս Մինթանճեան.

Գարեգին վարդապետ Թաթարեան.

Սուքիաս քահանայ Տէր Ստեփանոսեան. (*)

Խաչատուր քահանայ Տէր Գաբրիէլեան.

Խորէն քահանայ Փէհլիվանեան.

Թէև Իզմիրլեան Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոս Եկեղեցական վիճակային ժողովոյ ընտրելեաց ցանկին գլուխը կը գտնուի, բայց վաւերական աղբիւրէ առնուած ենք թէ Ն. Գերապատուութիւն յայտարարեր է թէ ինք կրօնային Ատենին անդամ չկրնար լինել, ուստի հարկ չկայ որ Ատենապետաց Դիւանն ալ վիճակային ժողովին սխալը կրկնէ և զինք ընտրելի ներկայացնէ։ Հետեւապէս, Ատենապետաց Դիւանն, անպատճառ եպիսկոպոս մ'անդամ ընելու հարկ տեսնելով, նշանակեր է զԳրիգոր եպիսկոպոս Մինթանճեան, որուն համար անցեալ շաբթու կը գրէինք. "եկեղեցական մը, որ երբեք չէ փայլած իւր հմտութեամբ, աշխարհային գործերու փորձառութեամբ, կամ իւր յառաջդիմական գաղափարներով"։

Իզմիրլեան Գեր. Մատթէոս եպիսկոպոսի յայտարարութիւնը, թէ ինք անդամ չկրնար լինել կրօնային Ատենին, զարմանալի կը թուի մեզ։ Ն. Գերապատուութիւն քանիցս գաւառական կարեւոր պաշտօններու կոչուեցաւ, և զանազան պատճառանօք յանձն չառաւ, առարկելով գլխաւորապէս թէ իւր առողջական վիճակը չներեր։ Հիմա կեդրոնին մէջ պատասխանատու պաշտօնի մը կը հրաւիրուի և դարձեալ խոյս կուտայ, թէև կրօնային Ատենի աթոռին վրայ բազմելով՝ իւր բուն տեղը պիտի գտնուէր։ Բայց ի՞նչ կը նշանակէ մեր բարձրաստիճան եկեղեցականաց ազգային ինչ ինչ պաշտօններէ ետ կենալը։ Տարակոյս չկայ թէ ամեն պաշտօն իրեն յատուկ դժուարութիւնն ունի, բայց մի՞թէ քաջութիւն է, միթէ՞ վայելուչ է, մանաւանդ եկեղեցական դասուն համար, ամեն պատասխանատուութենէ և դժուարութենէ ազատ մնալու հետամուտ լինել։ Կը թուի թէ այնպիսի պաշտօն մը կ'ուզուի ձեռք բերել, յորում փառքն և նիւթական առաւելութիւններն անհամեմատ աւելի մեծ լինին, քան թէ անմիջական յոգնութիւնն ու դժուարութիւնը։ Բայց երբեմն հակառակն ալ կրնայ առաջարկուիլ, մանաւանդ թէ ազգային պաշտօններու մեծագոյն մասն այս վերջին կարգէն են, և ազգային եկեղեցական դասը գովելի տրամադրութիւն մը ցոյց չտար այս վերջին և համեստագոյն պաշտօններէ խոյս տալով անպատճառ.

Կրօնային Ատենին անդամ լինելու պատրաստուող Հայ եկեղեցականաց ոմանց նկատմամբ մեր հրատարակած դիտողութիւններն անոնց մէկ մասին ջիղերուն դպած լինիլ կը թուին։ Բայց այն եղանակ, որով Քրիստոսի այս հեզահամբոյր աշակերտները կը յայտնեն իրենց յուզումն ու ցասումը, կարի հրահանգիչ է։ Իրենցմէ մի քանին ասպարէզ ելած են, Մասիսի դէմ կարելի եղածին չափ շատ նախատինք և հայհոյանք տեղացնելու համար մրցելով իրարու հետ։ Մեք անխռով ոգւով կը դիտենք մեր հայհոյիչ Ս. Հարց այս խրախճանութիւնը մը. զի երբ իրենց գրչով և իրենց ինքնապաշտպանութեան ձեւով իսկ կ'ապացուցանեն զոր ինչ մեք գրած ենք իրենց նկատմամբ, վշտախառն գոհունակութենէ մը տարբեր զգացում կրնա՞նք ունենալ։ Մանաւանդ թէ մեք նպատակ չենք ունեցած այս կամ այն վարդապետի հետ անձնական ձանձրալի վէճի բռնուիլ, այլ Ազգային վարչութեան եկեղեցական ճիւղին կազմութեան առթիւ, արժանեաց այս ընդհանուր սովին մէջ, փափաքած ենք որ ամենէն անարժանները ու անյարմարները չկոչուին կարեւորագոյն պաշտօնի մը, և ասով, ըստ մեր տեսութեան, նոյն իսկ Հայ կղերին լաւագոյն շահերը պաշտպանած ենք։ Նախատինքներն ու հայհոյանքներն, որովք կը կարծուի մեզ պատասխանել, չեն հասնիր մինչեւ մեր արժանապատուութիւնն, ա՛յնչափ ըստորին ոգւոյ մը արտադրութիւնք են անոնք, և եթէ կրնան բան մը ապացուցանել, սա է թէ անոնց չնորհազուրկ հեղինակներն առաւել ջրանկրաց ակումբի (խ-լ-լ) մ'անդամ լինելու արժանի են՝ քան թէ կրօնային մեծ կամ փոքր ատենի մը։

Մեր Տփղիսի Թղթակիցը սեպտ. 12/24 թուով կը ծանուցանէ մեզ թէ Ուսուցչական ժողովը նոյն օրն հանդիսաւոր կերպիւ փակած է իւր նիստեր, յաջորդ նստաշրջանը չորս տարիէն ընելու որոշմամբ.

Մեր Թղթակիցն երկու նամակներ եւս ղրկած է մեզ, որովք Ուսուցչական ժողովին վերջին նիստերուն արդիւնքը կը տեղեկացնէ.

Վերջին պատասխան հին փաստի մը.

Շնորհունակ Վահան վարդապետ Պարտիզակցի կրկնել կուտայ Թէրճիւմանը Էֆքեարըն թէ քանի որ Մ—ս անգամ մը լաւ խօսած է իւր վրայ, իրաւունք չունէր կարծիք փոխելու, և այս անգամ ալ կը յիշեցնէ թէ անցեալ ապրիլ ամսոյ մէջ զինք յարմար գտած էինք Տէրսիմի Առաջնորդութեան պաշտօնին.

Եւդոկիոյ նախորդ Առաջնորդը Տէրսիմի Առաջնորդութեան յարմար դատողն Ազգային վարչութիւնն էր, և Մասիս զայս ծանուցանելով կը գրէր ապրիլ 15ին. "Տեսնենք "Վահան վարդապետ գոհացուցիչ "եղանակաւ մը պիտի կրնա՞յ վարել "զայս պաշտօն։ Ինչ որ լինի իւր "և Եւդոկիացւոց միջեւ ծագած "դժտութեան արժէքը, տարակոյս "չկայ թէ Վահան վարդապետ բաւական գործունեայ մարդ մ'է, "և կը պատշաճի շրջուն պաշտօնի "մը, որպիսի է Տէրսիմինը։ Վահան վարդապետի միակ ծառայութիւնն եղած է արդէն նմանօրինակ պաշտօն մը Կարնոյ կողմը բաւական գոհացուցիչ կերպիւ վարելը։ Այս արժանեաց հետ, սակայն, Վահան վարդապետ անձնական թերութիւններ ունի, որոց ընդարձակումը չկրնար նպաստել զինք սիրելի ընելու իւր հօտին։ "Յուսանք թէ Վահան վարդապետ "պիտի կատարելագործէ ինքզինք, "և թէ մանաւանդ իւր Տէրսիմեան "պաշտօն աւելի յաջողութեամբ "պիտի կրնայ վարել քան զԵւդոկիան "անն"։

Գովեստ մ'էին այս տողեր, թէ պարսաւ, մենք չգիտենք. բայց Վահան վարդապետ ինք լաւ դատած էր անշուշտ, քանի որ այն յօդուածին հրատարակուելէն ի վեր, յորմէ ընդօրինակուած են այդ տողեր, ամեն յարաբերութիւն կտրած է մեր ցրուիչին հետ, որ Մ—ս կը տանէր իրեն.

Եւ ո՞ւր թողունք այն կարեւոր նկատողութիւնը թէ Քրդաբնակ լեռանց գլուխը թափառիկ պաշտօն մը վարել, ինչպէս կը նկարագրէինք այդ յօդուածով, ամենեւին չնմանիր Կ. Պոլսոյ մէջ կրօնային Ատենին անդամակցութեան, որ անբասիր բարոյականի հետ կը պահանջէ նաեւ բաւական հմտութիւն և փորձառութիւն, որք խղճալի կերպիւ կը պակսին մեր ձախորդ Թեկնածուին.

(*) Մայր եկեղեցւոյ Աւագ քահանայ Տ. Սուքիասի անունը չկար ազգային լրագրաց հաղորդուած եռապատիկ ընտրելեաց ցանկին մէջ.

ՆԿԱՐԱԳԻՐ ԳՐԾՈՂ. ԴԱՍՈՒՆ

ՌՈՒՍԱՀԱՅՈՑ

(Շարունակութիւն)

Ահա այս մարդիկ են այժմ Ռուսահայոց մէջ ամեն չահաւոր ասպարէզներում ուղղութիւն տալիս ու յանուն ազգի «խաչվում . . .» Հոգաբարձութիւն է ընտրվելու թէ վարժապետական պաշտօններ բաշխելու կամ թէ թեմական տեսուչներ նշանակելու — ամեն տեղ մատ խառնողները և ներս պրծնողները այս «անձնուէր» և «անձնուրաց» մարդիկ են, ընդ բարձր և սուրբ հովանաւորութեամբ Մանկունի բարերարի ։ Իսկ եթէ մի ոք յանդգնէ յանուն իր ազգային պարտաճանաչութեան, խղճի և պատուի մի ճիչ, մի բողոք բառնալ սոցա դէմ, մեկ էլ տեսաք, որ ամեն կողմից սկսեցին նորա դէմ ազնիւ [illegible], որի մէջ տիրացու . . . ին ըրածը հարկաւ վերջի և աւելի անմեղ դերն է ․ երկու ամիսը մի ցնդաբանական—լեզուաբանական—իմաստակաւորական «հատուած» աշխարհ հանելով, նա միայն օտար բառեր կը թափթափէ փակագծերի մէջ և միշտ կը կրկնէ անվհատ միևնոյն իր սեփական գլխից, առանց ուրիշի օգնութեան, հնարած բառերը ․ «իմ թոյլ գրիչս», «իմ համեստ անձս», «իմ տկար մարմինս», և սոցա դէմ էլ կը չարէ նոյն համառատամտութեամբ նոցա հակիմաստ խօսքերը․ օրինակ՝ «անձնազոհ մարդիկ», «անզուսպ բերաններ», «ինքնակոչ ներկայացուցիչներ» և այլն ։ Մանաւանդ այս վերջի խօսքերը նա խիստ անձկանօք է կրկնում, որովհետեւ ինքը իրան չպատկանելով, զուրկ է կարողութիւնից ո՛ր և է ուրոյն միտք, իմաստ և առաջարկութիւն ներկայացնելու, առանց հրամանի իր հովուապետ մեկենասի ։ Ահա սոցանից է սպասվում գլխաւորաբար Ռուսահայոց մտաւոր և բարոյական վերածնութիւնը ․ խնդա՛ երուսաղէմ, ուրախացի՛ր Սիոն . . . . Հիմայ ցոյց տամ սոցա բռնած ընթացքը հակառակ կուսակցութեան դէմ, որին պատկանելով և ես, որոշեցի գրաւոր գործունէութեանս ասպարէզը ժամանակաւորապէս տեղափոխել Պօլիս, արդէն ո՛չ պաշտօնական արդելքներով կաշկանդված մարդ, այլ ինչպէս իրան և իր ազատ կամքին պատկանող ․ ո՛, հացի խնդիր, ո՛րչափ անողորմ ես, որ պիտի ստիպես կրկին ապաւութիւնս և սիրած պարապմունքս պաշտօնական յիմար զբաղմանց փոխելու . . . ։

Անցեալ տարի, երբ Մասիսի էջերում ցաւ և տրտունջ յայտնեցի՛ք Էջմիածնայ ապիկարութեան դէմ, ցոյց տալով մի կողմից նոյն իսկ Ս. Լուսաւորչի տաճարի տակ՝ վարչապատում մուտք գտած բողոքականութիւնը, միւս կողմից՝ Ռուսաց միանալը Ռուսաց եկեղեցու հետ, այդ ժամանակ՝ փոխանակ մեզ ձայնակցելու այսչափ մի հրապարակված չարեաց և անբաղդութեան դէմ, յիշեալ մանկունիական դասից մինը կառավարական մատնութեան էր դիմած, «խռովայոյզ» և «դրդռիչ» ցոյց տալով մեզ ․ միւսը Թիֆլիսի թերթի մէջ էր ծաղրում, իսկ մշտապատրաստ տիրացուն եգիպտոսից մտիկ մի հայ հանդէս էր ձեռք ձգում, թափելով իր սեփական հանճարից հնարած հեգնական խօսքերը ․ «ինքնակոչ բողոքարկու», «մեծադոյնաներկայացուցիչ» և այլն ։ Իսկ մի այլը գրում էր Պօլիս, «դորան մի՛ հաւատաք, դա հայ չէ, դա Ռուսեցի ։»

Այս ամենը ասում էին մարդիկ այն ժամանակ, երբ իմ հարազատ եղբայրներս և ազգականներս, իրանց սեփական աչքի առաջ, յուսահատաբար մաքառում էին Թիֆլիսի պետական բարձրագոյն ատեանի դէմ ։ Ինձ «ինքնակոչ բողոքարկու և ներկայացուցիչ» էին կոչում այն ժամանակ, երբ ամբողջ Թիֆլիսը ոտի վրայ կանգնած և յուզված, լարված ուշադրութեամբ նայում էր թէ ինչո՞վ կը վերջանայ այդ մի բուռը քաջարի մարդկանց պայքարը կրօնի և ազգութեան համար ։ Այդ ասում էին այն ժամանակ, երբ իմ հօրական տուն ու տեղ գիշեր ցերեկ սուիններով պաշարված, թողել էր մեն ու միայնակ ծծկեր մանուկներ առանց ո՛ր և է պաշտպանի, որովհետեւ նոցա հայրերը հրացան ձեռքին ձին-ձմեռը փախել էին լեռները ապաստանելու ։ Այդ ժամանակ, երբ այդ խեղճերի վրիժտահար հարազատը իր սրտի կսկիծը Էջմիածնայ դէմ գոնէ մի քանի տող բողոքով էր ուզում ամփոփել Մասիսի էջերում, Մանկունի թոշակաւոր արբանեակը գրում էր թէ ․ «դա ինքնակոչ բողոքարկու և ներկայացուցիչ է . . .» Հարցնում եմ՝ ի՞նչ տարբերութիւն այսպիսի գրագէտների մէջ և մի պատառ հացով խաբվող ո՛ր և է մուրացիկի ։ Թէպէտ շատ բան են ասում տաճկահայ գրագիտաց վրայ, բայց միթէ կարելի՞ է ենթադրել, որ նոցա մէջ ևս այդպիսի արարածներ կան. այն ժամանակ էլ ո՞ւր պիտի մխիթարութիւն փնտռենք . . . ։

Միացեալ ընկերութեանց բարիքը ցանկանալով, երբ կրկին Մասիսի էջերում ստիպողաբար առաջարկում էինք նախկին վարչութեան՝ ալոգրամ որոշել, հաշիւ ցոյց տալ հասարակութեան և համայնանից եկած հետաքրքիր տեղեկութիւնները հրատարակել ազգային թերթերի մէջ, ընկերութեան գործունէութիւնը ժողովրդին աւելի փայլուն ցոյց տալու համար, այդ ժամանակ Թիֆլիսի նոյն վարձաւորները աղաղակում էին ․ «դորան մենք բնաւ իրաւունք չենք տուել մեր փոխարէն մեր տաճկահայ եղբայրներին (...) նախատելու . . .» Եւ ովքե՞ր էին տաճկահայոց «եղբայր» ասող, նոցա համար այդչափ «սրտացաւները», «յանուն Ռուսահայոց» իմ դէմ բողոքողները․ —այն մարդիկ, որոնց օրգանի մէջ մի տող, մի բառ անգամ չէ գրվել, որով երբէք հրաւիրած լինէին նոքա Ռուսահայերին Արարատեան կամ Միացեալ ընկերութեան օգնելու ։ Ով կասկած ունէ, թող նայէ Ռուսահայ թերթերը, մինչեւ Մշակի մէջ մե՛նք ենք եղել միայն հարիւրաւոր յօդուածներ գրողը և ստորագրողը, որոնց մէջ է՛լ նախատական խօսք, է՛լ յորդոր, է՛լ աղերս չէր մնացած, որով չը դիմէինք Ռուսահայոց՝ իրանց տաճկահայ եղբայրներին օգնելու համար ։ Մեր ճիգերը գուցէ ցանկացածին չափ չյաջողվեցան, այլ միայն մօտ տասն հազար րուբլ կարելի եղաւ ժողովել ուղարկել յիշեալ ընկերութեանց՝ մօտ 17 հազար րուբլ էլ, հարիւր ու մեկ կախներով, Էջմիածնից կորզել ու իր ձեռքով Միացեալ ընկերութեանց ուղարկելու ստիպել ։ Մօտ [illegible] հազար րուբլ յիշեալ ընկերութեանց օգուտ տալը գուցէ մի մեծ գործ չեղաւ, բայց հետաքրքիր է իմանալ՝ ինչո՞ւ գրանք էլ մի հատ կոպէկ չժողովեցին, մի բառ հրաւէր անգամ չգրեցին ։ Եթէ այդպէսէ, հապա ո՞վ աւելի իրաւունք ունէր յանուն Ռուսահայոց խօսել Միացեալ ընկերութեանց հետ․ մե՞նք թէ այդ ձրիախօս բողոքաւորները․ թող պատասխանեն ։ Եթէ նոքա մեզ իրաւունքից զուրկ էին համարում Պօլսի մէջ այնչափ վստահ լեզուով Ռուսահայոց կողմից խօսելը, հապա ինչո՞ւ նոքա բողոք չէին բառնում մեր դէմ, երբ նոյնչափ վստահ կերպով մենք դիմում էինք համայն ռուսահայերին տաճկահայոց օգնելու համար ։ Ինչո՞ւ այն ժամանակը ևս մեզ չէին ասում թէ ․ «դուք իրաւունք չունէք մեր կողմից խօսել համայն միլեօն ու կէս ռուսահայոց հետ» ։ Հապա ո՞ր տիրացուի տրամաբանութիւնն է թէ Պօլիս գալով և խօսելով նոյն հայ ազգի հարազատ անդամների հետ, ես պէտք ուրիշ մարդ երեւամ, ուրիշ լեզուով և ուրիշ իրաւունքով ներկայանամ, քան թէ ռուսահայոց առաջ ։ Շա՛տ լաւ, գիտենք՝ հէնց նոցա ասածն է ․ հապա եթէ տաճկահայոց համար նոքա այնչափ սրտացաւ էին կամ թէ խօսքերը անցում էր ռուսահայոց առաջ, ինչո՞ւ հէնց մի տող պաշտպանութիւն չգրեցին Միացեալ ընկերութեանց օգտին, երբ մեք նորան այնչափ հարուածում էինք անցեալ տարի ռուսահայ և տաճկահայ մամուլի մէջ [illegible] և հաշուի խնդիրների պատճառաւ ։

(Մնացեալը կայ)

ԳՐԻԳՈՐ ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆ

ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆ Ա. ԱՏԵՆԱՊԵՏԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

Գերապատիւ

Պատրիարքական փոխանորդ Ս. Հայր․

Յունիս 22 թուակիր Ձեր պաշտօնագիրը կը ծանուցանէ ինձ թէ Ազգային Ժողովն ի պաշտօն Ատենապետութեան վերընտրած է զիս, Յունիս 17ին գումարեալ նստին մէջ ։

Շնորհակալ եմ Ձեր Գերապատուութեան այս առթիւ արտայայտած զգացմանցն համար, և շնորհապարտ եմ առ Երեսփոխան Տեարս՝ որ այս անգամ ևս իրենց վստահութեան եւ համակրութեան ապացոյցով կը պատուեն զիս, անդր քան զարժանիս իմ ։

Բայց ո՛չ միայն Ատենապետութեան փափուկ պաշտօնին, այլ եւ նոյն իսկ Երեսփոխանական ծանր պաշտաման պարտականութիւնքը կատարելու համար անհրաժեշտ եղող ժամանակը պակսելով ինձ, չեմ կարող դժբախտաբար արդեամբ պատասխանել իմ պատուական պաշտօնակցացս ակնկալութեան, եւ վայելել այն բարձր պատիւն՝ առ որ կը հրաւիրուիմ անարժանաբար ։

Փորձառութեանս թելադրութիւն լինելով այս յայտարարութիւն, պարտէի նոյն իսկ յԵրեսփոխանութենէ հրաժարիլ, սակայն խորհելով որ թերեւս մեր այսօրեայ վիճակին մէջ սակաւ ինչ կանխահաս եւ անպատեհ նկատուի այն, առ այժմ Ատենապետութեան պաշտօնէն հրաժեշտ կուտամ, եւ կ'աղաչեմ զՁեզ, Գերապատիւ Տէր, որ հաճիք հաղորդել զիմ հրաժարական առ Ազգային Ժողովն, համդերձ թախանձագին խնդրանացս յընդունելութիւն նորին անյապաղ ։

Առ որ ակնկալու՝ մնամ խորին յարգանօք ։

Ազգ․ Երեսփոխան
Յ. ՄԷՐԻԷՄ-ԳՈՒԼԻ

24 Յունիս 1882
6 Յուլիս »

Պատրիարքարան Հայոց
7 Սեպտ․ 1882.

Մեծապատիւ Յարութիւն էֆէնտի Մէրիէմ—Գուլի Ատենապետ Ազգային Ժողովոյ ․

Ազգային Ժողովն իւր վերջին նստին մէջ՝ որ տեղի ունեցաւ ամսոյս 2ին, նկատողութեան առաւ Ձեր հրաժարագիրն, որով հրաժեշտ տուած էիք Ազգային Ժողովոյ առաջին Ատենապետութեան պաշտօնէն, եւ միաձայն մերժելով զայն՝ յանձնարարեց մեզ յորդոր կարդալ Ձեր Մեծապատուութեան ընդունելու համար սոյն պաշտօնն ։

Ազգային Ժողովն համակրանաց եւ վստահութեան այս նոր ցոյցով անգամ մ'եւս կը հաստատէ ո՛չ միայն Ձեր ձեռնհասութիւնն սոյն բարձր պաշտօնին համար, այլ իւր պէտքն՝ զոր կ'զգայ Ձեր աջակցութիւնը վայելելու համար իրաց արդի վիճակին մէջ, ուր՝ ինչպէս գիտէք՝ Ազգային Ժողովն փափուկ աշխատութիւններ ունի իւր առջեւ, եւ Ձեր ազգասիրական զգացումներն չեն ներեր Ձեզ այսպիսի վիճակի մը մէջ նահանջել այն ծառայութենէ, զոր կարող էք մատուցանելու, եւ զոր Ազգային Ժողովն իւր կրկին քուէովն կը խնդրէ, վստահելով Ձեր անձնուիրութեան վրայ, որու փորձն ցոյց տուած էք արդէն ։ Ուստի՝ ըստ որոշման Ազգային Ժողովոյ՝ կը փութամք խնդրել որ յանձն առնլով այս զոհողութիւն՝ չմերժէք այլ եւս Ձեր հրաժեշտին վրայ, եւ յօժարիք ստանձնել Ձեր պաշտօնն, ըստ բաղձանաց Ազգային Ժողովոյ, որ կ'ուզէ զՁեզ իւր Դիւանին գլուխը տեսնել ։

Մնամք աղօթարար
Ի բացակայութեան Ս. Պատրիարք Հօր
փոխանորդ Նորին
ԳԷՈՐԳ Ծ. Վ. ՌՈՒՍՃՈՒԳԼԵԱՆ

Կ. Պօլիս 18/30 Սեպտ. 1882.

Գերապատիւ Պատրիարքական փոխանորդ Ս. Հայր․

Յունիս 24 թուականաւ մատուցեալ հրաժարագրովս թախանձագին խնդրած էի յԱզգային Ժողովէն՝ արձակել զիս ի պաշտօնէ Ատենապետութեան, զոր փոքր ի շատէ գոհացուցիչ կերպիւ վարելու ժամանակը կը պակսէր ինձ այլ եւս ։

Բայց Ձեր Գերապատուութեան Սեպտեմբեր 7 թուակիր պաշտօնագրէն կը տեղեկանամ թէ՝ Ազգային Ժողովը, զիս իւր Դիւանին գլուխը տեսնել կամենալով, չէ հաճած ընդունիլ իմ հրաժեշտս, եւ իւր վերջին նիստին մէջ որոշեր է յորդոր կարդալ ինձ՝ Ատենապետի պաշտօնն ստանձնելու համար ։

Այն պատճառաբանութիւններ՝ զոր Ձեր Գերապատուութեան պաշտօնագիր կը պարունակէ, իբր տեսակէտք մերժման հրաժարականիս յԱզգային Ժողովէն, այնքան համակրելից են, որ մարդ չէ կարող չյուզուիլ զանոնք կարդալով, եւ երախտագիտութեամբ չը համակուիլ ։

Ես՝ որ հոգւով սրտով կը յարգեմ զԱզգային Ժողովն, շատ ծանր կ'զգամ չկարենալ համակերպիլս նորա կամաց, բայց անկասկած կը տեսնեմ այժմէն՝ որ խաբած պիտի լինիմ զՆա իւր ակնկալութեանց մէջ, եթէ վերստին ստանձնեմ այս անգամ զպաշտօն Ատենապետութեան ։

Երեսփոխան Տեարց մէջ բազումք կան, որ մերձաւոր յարաբերութիւն ունեցած են ընդ իս ։ Կ'աղաչեմ իմ այդ բարեկամներս որ հաճին յիշել մի վայրկեան՝ թէ բազմատեսակ զբաղմանցս ծանրաբեռնեալ արդի վիճակս քաջածանօթ է իրենց, եւ բարեհաճին հաւկցնել զայն միւս պատուարժան Երեսփոխանաց ։

Ազգային Ժողովն իմ այս հրաժարականի ընդունելութեան պէտքին գիտակ կրնայ համոզուիլ, երբ շնորհ ընէ ակնարկ մի ձգել անցեալոյն վրայ, եւ տեսնել անոր մէջ՝ թէ եղած է ժամանակ յորում՝, մինչեւ իսկ պաշտօնակցացս հաւաքական հրաժեշտին տպաւորութեան հակառակ՝ ինքնայորդոր յայտարարած եմ թէ պիտի պահեմ ինձ յանձնուած պաշտօնն, Ազգային Ժողովոյ աշխատութեանց արգելք չյարուցանելու համար ։

Այն ատեն կրնայ վստահ լինիլ որ ո՛չ անձնուիրութեան պակասում կայ իմ հրաժեշտին մէջ, եւ ո՛չ ազգասիրական զգացման թերացում ։ Պատճառն ինչպէս առաջին հրաժարագրիս մէջ յայտնած եմ՝ պարզապէս զբաղմանցս այն աստիճան ծանրութիւնն է, որ զանձ ջանադրութիւն անզօր կը դործէ, արդի պարագայից մէջ Ատենապետութեան պաշտօնին՝ մանաւորաբար ատենէն դուրս՝ պահանջած անհրաժեշտ աշխատութիւնները կատարելու ։

Ձեռնհասութեան մասին գալով, ես

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(34)

ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՐԴՈՑ ԵՐԴՈՒՄԸ

—o—

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԻՆԿՐԷԼԻ ԿՈՄՍԻՆ ԱՊԱՐԱՆԸ

ԺԲ.

ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻՈՅՆ ՊԱՇՏՊԱՆԸ

Անօգուտ է աւելցնել թէ այն իրիկունն որ Թօնի վերոյիշեալ նամակը ղրկած էր, Լառօզ և անոր հաւատարիմ բարեկամը Նորման՝ Տիկին Նիքօլոյի վրանին մէջ նստած էին կաղնիի մեծ կոճղի մ'առջեւ, որ սեղանի փոխուած էր և հին բաներու վրայ կը խօսակցէին ։

Յանկարծ, գեղահասակ տանապետ մը, խմողներուն բազմութիւնը ճեղքելով, ոչ առանց դժգոհութիւն յարուցանելու, զորս բանի տեղ չդնել կը թուէր, հասաւ մինչեւ այն տեղ, ուր Տիկին Նիքօլոյ բազմած էր իւր աթոռին վրայ, և անմիջապէս ըսաւ անոր ․

— Եկէք, խօսք ունիմ ձեզ . . . վիլէր մարքիզին վրայ ։

Մատռուակուհւոյն դէմքը ծիրանիի գոյն առաւ ։ Մարքիզին անունն անհուն ազդեցութիւն մ'ըրաւ անոր վրայ ։

— Ի՞նչ խօսք ունիս ինձ, տղա՛յ, հարցուց պատանւոյն մօտենալով ։

— Դուք անոր բարեկամն էիք, այնպէս չէ՞ ։

— Այո՛, և անձնուէր բարեկամ մը, որոյ վրայ կրնամ պարծիլ, պատասխանեց մատռուակուհին ։

— Գիտէի՞ք որ անհետացած էր ։

— Ինք ըսաւ ինձ այն օրն ուր եկաւ իւր հրաժարականը տալու դնդապետին ։ Մարքիզը գիտէր որ Տիկին Նիքօլոյ բարի կին մ'է . . . աւելցուց մատռուակուհին ախուր ձայնիւ մը ։

— Եւ տեղեկութիւն չունի՞ք անոր կնոջը դէմ, հարցուց Թօնի՝ մատռուակուհւոյն դէմքը դիտելով ։

Տիկին Նիքօլոյ կարմրեցաւ, բայց չշփոթեցաւ ։

— Տղա՛յ, ըսաւ, կ'երեւի որ դու ինձմէ շատ աւելի գիտես ։ Եթէ զիս խօսեցնել կ'ուզես, ժամանակդ կը կորսնցնես ։ Պէտք է ծնօտիդ վրայ աւելի մազ ունենաս, որպէս զի ամեն բան յայտնեմ քեզ ։

— Ես ձեր գաղտնիքն իմանալ չեմ ուզեր, ըսաւ Թօնի ժպտելով ։ Բայց կ'ուզէի գիտնալ թէ, պէտք եղած ժամանակ մարքիզուհւոյն բարեկամութիւն մ'ընել յանձն կ'առնո՞ւք ։

— Ա՜հ, խեղճ սիրելի հոգին, գոչեց մատռուակուհին, եթէ ինձ պէտք ունի, թող ըսէ ինձ ։ Այս տեղ բարի բան մը կայ, կը տեսնե՞ս ։

Եւ բարեսիրտ կինն յուզուելով բանցի հարուած տուաւ իւր ուռած կուրծքին ։

— Ուրեմն, Տիկի՛ն Նիքօլոյ, ըսաւ Թօնի, վիլէր մարքիզուհին հոս է . . . ։

— Հո՛ս է . . . ։

— Եւ մեծ վտանգի մէջ է . . . ։

— Ա՜, և ինչո՞ւ շուտով չէիր ըսեր ։ Կ'երդնում իմ պաշտպանիս՝ Ս. Նիկոլոսի վրայ, որ պէտք եղած ժամանակ էրիկ մարդ մը վար չեմ մնար . . . գունդին բարիպատուղներն աղէկ գիտեն զայս ։ Ըսէ՛, տղա՛յ, շուտով ըսէ ․ ի՛նչ պէտք է ընեմ ։

— Ի՛նչ պէտք է ընէ՞ք ․ Ձեր աղջկան հետ մարքիզուհւոյն քով երթաք զինքը մխիթարելու և իրեն պաշտպանութիւն ընելու՝ երբոր ես հոն չգտնուիմ ։

— Անտո՛ն, Մկրտի՛չ, գոչեց Տիկին Նիքօլոյ, որոտաձայն իւր երկու սպասաւորաց ․ օ՛ն, տղա՛քս, գոցէ՛ք մեր մթերանոցը . . . ։ Եւ դուք, գառնե՛րս, ըսաւ խմողներուն դառնալով, հոս երկար նստելու տեղ չէ ։ Եթէ գնդապետն իմանայ որ զօրականք հոս խմելով ժամանակ կ'անցունեն, մեծ աղմուկ կը հանէ ։ Օ՛ն, շուտ ըրէք, վերջին գաւաթնիդ պարպեցէք և դուրս ելէք ։

Ձայս ըսելով մատռուակուհին իւր յաճախորդներն հրելով հեռացուց իւր առժամեայ խանութէն, և ակնթարթի մէջ վրանին շուրջը մարդ չմնաց ։

ԺԳ.

ՏԻԿԻՆ ՆԻՔՕԼՈՅ

Միայն Լառօզ և Նորման չէին թողած իրենց ծառի կոճղը ։ Մատռուակուհւոյն ձայնին կարկաչն իրենց ուշադրութիւնն արթնցնելով, հարցուցեր էին իրարու ․

— Ի՞նչ ունի այս իրիկուն Տիկին Նիքօլոյ ։

Յետոյ Թօնիի ներկայութիւնը նշմարելով՝ Լառօզ ըսեր էր ․

— Փոքր տանապետն է . . . Նոր բան մը պէտք է լինի . . . ։

— Այո՛, նոր բան մը . . .

Նորմանն էր որ իւր արձագանգի դերը կը շարունակէր ։

Եւ երբոր Տիկին Նիքօլոյ, Պալէթ և Թօնի անցան և դղեակին ճամբան բռնեցին, Լառօզ ոտքի վրայ ելնելով՝ մատովը տանապետին կոնակին դպաւ ։

Թօնի ետին դարձաւ ։

— Եթէ բանի մը պէտք ունիս, ընկե՛ր ․ ըսաւ Լառօզ, գիտես որ հոս մարդ մը կայ, որոյ վրայ կրնաս վստահիլ . . . ։

— Երկու մարդ, ըսաւ Նորման ։

— Եւ եթէ կը փափաքիս . . .

— Մեք կը փափաքինք որ ետ դառնաք և քիչ մը ձեր լեզուն կլնէք, ընդմիջեց իսկոյն Տիկին Նիքօլոյ բարկութեամբ ։

— Թոյլ տուէք, ըսաւ Թօնի, պէտք եղած ժամանակ երկու քաջ սիրտեր և երկու լաւ սուրեր աւելորդ չեն ։ Բայց առ այժմ, բարեկա՛մք, շնորհակալ եմ ձեզնէ ։ Երբոր պէտք ունենամ ձեզ, կրնամ գտնել ։

Եւ երկու զօրականներուն ձեռքը սեղմելով՝ մեկնեցաւ գնաց Տիկին Նիքօլոյի և Պալէթի հետ ։

. . . .

Մարքիզուհին առանձին էր՝ իւր կսկիծովը զբաղեալ ։

Իրիկուան ճաշին ժամանակ՝ կոմը ծանուցեր էր անոր թէ ֆրանսական զօրաց անցնելուն առթիւ մեծ ցայգահանդէս մը պիտի տար, և բացորոշապէս հրաման ըրեր էր իրեն՝ ներկայ գտնուիլ իւր քրոջ Բէժանին հետ, որ դղեակը գալէն ի վեր չէր բաժնուեր մարքիզուհւոյն քովէն ։

Ներկայ գտնուի՛լ ցայգահանդէսի մը, իւր սիրելի ամուսնոյն մահը լսելէ քանի մ'օր յետոյ ։

Եւ դէմ առ դէմ գտնուի՛լ Կարմիր Մարդոց հետ, որոց սէրն աղէտաբեր եղաւ իրեն, որք տակաւին զինքը ձեռք անցունելու յոյսէն ետ չէին կեցած, և որոց մին իւր ամուսինն սպաննած էր ։

Եւ գուցէ անոնց ձեռքն անցնելու վտանգի մէջ ինալ ։

Հայտէ նորէն խորհեցաւ հրաժարիլ կեանքէն, որոյ ապագայն այնչափ մթին և ահռելի կ'երեւէր իրեն ։

Այս միջոցին էր որ Թօնի ներս մտաւ երկու կանանց հետ ։

Առաջին հայեացքով խոր համակրութիւն մը հաստատուեցաւ Պալէթի և Մարքիզուհւոյն միջեւ . . . ։

Ըսինք թէ Պալէթ ճիշդ պատկերն էր Վիլէր մարքիզին ։

Առանց ինքզինք զսպել խորհելու, խեղճ այրին, Տիկին Նիքօլոյի աղջիկը կուրծքին վրայ քաշելով, քանիցս համբուրեց զայն ։

— Ամեն բան իմացած է, ըսաւ ինքնիրեն մատռուակուհին, և առաւել ևս սկսաւ շռայլել մարքիզուհւոյն իւր բարեկամութեան ցոյցերն ու մխիթարութիւններն ․

Այն ժամանակ մարքիզուհին պատմեց անոր զինքը զարնող վերջին հարուածը, կոմին տուած հրամանն որպէս զի քանի մը ժամէն տրուելիք ցայգահանդէսին ներկայ գտնուի . . . ։

Ցայգահանդէս մ'այն միջոցին որ իւր ամուսնոյն մահը կ'ողբար . . . ։

Բայց յանկարծ Տիկին Նիքօլոյ յափշտակուելով գոչեց ․

— Ո՞վ կ'ըսէ ձեզ թէ մեռած է . . . ։

Այս խօսքը դիւթական ազդեցութիւն մ'ունեցաւ ։

Արեան կոհակ մը՝ Մարքիզուհւոյն սրտէն այտերն ելաւ, որ իսկոյն Պալէթը թողլով մատռուակուհւոյն երկու ձեռքը բռնեց ։

— Ի՞նչ կ'ըսէք ․ ո՞հ, կրկնեցէք, կրկնեցէք ձեր այդ ըսածը . . . ։

Տիկին Նիքօլոյ շրթունքը կը խածնէր ։

— Ըսել կ'ուզեմ թէ, թոթովեց, քանի որ մէկն իւր աչքով չէ տեսած, պէտք չէ յուսահատիլ . . .

— Դուք բան մը գիտէ՞ք ։

— Տէ՛ր Աստուած . . . սակայն չեմ ուզեր կեղծ յոյս մը տալ ձեզ ։ . . .

— Ո՜հ, տիկի՛ն, կ'աղաչեմ ձեզ . . . ։

— Է՜հ, ի՛նչ կ'ուզէ թող ըլլայ, գոչեց մատռուակուհին ․ թող չըսուի թէ Տիկին Նիքօլոյ չոր սիրտ [illegible] ձեզ պէս գեղեցիկ կնոջ մ'առջեւ ։ Ըսէ՛ք այնպիսի տեղ մը, ուր կարենանք խօսակցիլ առանց լսուելու ։

Մարքիզուհին երկու կանայքն առաւ հաստ մետաքսով պատած ներքնասենեակ մը տարաւ, միայն դուռը փակեց և ըսաւ ․

— Այժմ խօսեցէք ։

ԺԴ.

ՊԱԼԷԹ

Փարիզ, Սիթրուայի գինետան մէջ տեսանք որ Լառօզ և Նորման յօնքերնին պռստեցին երբոր Տիկին Նիքօլոյ և Պալէթ ծածկախորհուրդ ուղեւորութեան մը վերադարձած էին ։

Որչափ և ջերմ բարեկամութեամբ կապուած էր Լառօզ Տիկին Նիքօլոյի հետ, այս վերջինը չէր յանձնառեր ո՛ւր գնացած լինելն յայտնել իւր բարեկամին ։

Արդ, այն խստամտութիւնն որ Պալէթի կնքահայրը չէր կրցած երբէք քաղել, մարքիզուհին պիտի լսէր ։

— Կ'աղաչեմ, Տիկի՛ն, խօսեցէք, ըսաւ դարձեալ սեղմելով իւր ջերմաջերմ ձեռաց մէջ Տիկին Նիքօլոյի ձեռները ։

(Շարունակելի)

այդօրինակ մի յաւակնութիւն չեմ ունեցած երբէք Ատենապետի պաշտօնի վարելու համար, այլ ազնիւ սպասողականցս ներողամտութիւնը խրախուսած է զիս առ այն։ Ուստի թո՛ղ ներէ ինձ Ազգային Ժողովը ապահովել զինքն՝ թէ աւելորդ է կարծել որ իրաց արդի վիճակին մէջ Ատենապետութեան պաշտօնին իմ ձեռաց մէջ գտնուելն հարկ մ'եղած լինի։ Փորձը յայտնած է արդէն թէ Երեսփոխանեաց մէջ ձեռնհասներ չեն պակսիր բարեկրթաբար, որոց ազգասիրութիւնն ու անձնուիրութիւնն ալ ապացոյցի պէտք չունին։

Հետեւաբար՝ անհուն շնորհակալեօք Ազգային Ժողովոյ առ իմ անձն յայտնած վստահութեան համար, կ'աղաչեմ որ հաճի ներողամիտ լինել իմ հրաժարականիս կրկնութեան, եւ կը թախանձեմ որ շնորհ ընէ ընդունիլ զայն, խնայելով իւր ժամանակին, որ չարժեր զոհել իմ համար, մինչ կենսական խնդիրներ կ'սպասեն իւր նկատառման։

Հաճեցէ՛ք ընդունիլ, Գերապատիւ Տէր, զհաւատարիմ խորին յարգանացս։

Ց. ՄԵՐՍԷՄ-ԳՈՒԼԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ
ՎԵՐՋԻՆ ՆԻՍՏԸ

Ազգային Ժողովոյ վերջին նստի նիւթապատութեանն առթիւ, Թէբէշէճեան Էֆէնտի եւ Մանուկեան Էֆէնտի անճիշդ խորհրդածութիւններ ըրած էին ինչ ինչ խնդրոց առթիւ, զորս աւելորդ չենք համարիր ուղղել ի սէր ճշմարտութեան, որ վեր է ամեն կուսակցութենէ։

Թէբէշէճեան Էֆէնտի, Ատամայի երեսփոխան Գ. Մինաս Չերազի գրաւոր առաջարկին վրայ խօսելով, որ կը պահանջէր Ազգային Ժողովէն գումարուիլ ամէն հինգշաբթի ստիպողապէս քննելու եւ վաւերացնելու համար Թաղային եւ կրթական ծրագիրներն, կը կարծէ թէ այս առաջարկի նպատակն էր յետաձգել Պատրիարքական խնդրի լուծումն եւ յարունակել տալ ներկայ անիշխանութիւնն։ Մեք, ունկնդիր եղած լինելով վերջին նստին մէջ, կրնանք վկայել թէ Գ. Մինաս Չերազի խօսքերը շատ հեռի էին այդպիսի անհիմն ենթադրութեանց տեղի տալէ։ Առաջարկութեան պահուն իսկ, մի քանի եկեղեցական եւ աշխարհական ընդդիմախօսներ մի եւ նոյն փաստը յառաջ քշեցին, բայց առաջարկութեան հեղինակը կրցաւ հերքել այդ առարկութիւն։ Որպէս զի ընթերցող հասարակութիւնը չը մոլորի Թէբէշէճեանի չարամիտ հրատարակութիւնը կարդալով, հարկ կը համարիմ մէջ բերել Ատամայի երեսփոխանին խօսքերն, վստահ լինելով որ ամեն ճշմարտասէր ազգասէր Հայ պիտի գնահատէ զանոնք։ Ահա Գ. Մինաս Չերազի բանախօսութիւնն.

«Յայտնի է թէ ազգ մը չ'է կարող ապրիլ քաղաքականութեամբ։ Պատրիարքական խնդիրն, որով միայն կը զբաղի Ազգային Ժողովն երկար ատենէ ի վեր, մինչեւ ատենին մը քաղաքական գոյն ունեցող խնդիր մ'է. թէեւ այդ խնդիր ունի անհուն կարեւորութիւն, այլ պէտք չ'է որ գրաւէ մեր ամբողջ ժամանակն եւ չը թողու զմեզ զբաղիլ մեր ներքին վիճակի բարւոքման խնդիրներովն։ Ամեն նստի սկիզբն, մէկ—երկու ժամ Պատրիարքական խնդրին զոհելէ յետոյ, կրնայինք եւ կրնանք անցնիլ մեր գործնական աշխատանաց, որք պիտի ապահովեն ազգի դրական շահերն։ Չ'եմ ըսեր որ չը զբաղինք Պատրիարքական խնդրովն կամ չը լուծենք զայն վերջնապէս, մէկ կամ մէկ քանի նիստերու մէջ. այլ կ'աղաչեմ որ, ամեն շաբթու նիստ գումարելով, այդ նստի մէջ Պատրիարքական խնդիրը քննելէ կամ լուծելէ անմիջապէս յետոյ ձեռնարկենք քննել եւ վաւերացունել Թաղային եւ կրթական ծրագիրներն, որք երկու տարիներէ ի վեր երեսի վրայ թողուած են։ Այդ երկու խնդիրներ ունին էական կարեւորութիւն անոնց համար որք մեր ներքին վիճակի բարւոքումն կ'ուզեն։ Նիւթական եւ բարոյական մեծամեծ զոհողութիւններ տեղի ունեցած են արտադրելու համար այդ ծրագիրներ, եւ ե՛ր չ'օգտի ազգն այդ զոհողութիւններէ։ Ազգը կը գանգատի թէ երեսփոխանութիւնն օդային խնդիրներով կը զբաղի եւ անգործութեան դատապարտուած է. հերքենք այդ կարծիքը, ցոյց տալով թէ գիտենք նաեւ գործել, եւ ձեռք առնունք Թաղային մատակարարութեան եւ ազգային դաստիարակութեան խնդիրներն, որք ստիպողականութիւն ունին։ Թաղերու եւ դպրոցներու վիճակը մօտէն գիտցող անձինք կրնան վկայել թէ Կոստանդնուպօլիս գրեթէ չ'ունի մի թաղ որ գործերն յաջողակութեամբ եւ ներդաշնակութեամբ անօրինուին, մի թաղային դպրոց որ ունենայ որոշ եւ արդիւնաւոր ուղղութիւն, նոյնն կրնայ ըսուիլ նաեւ գաւառաց համար։ Ուրեմն, Թաղային եւ կրթական ծրագիրներուն ստիպողականութիւն տալով, փութանք ուղեցոյց մը դնել մեր ազգի աննպատակ ընթացքին, եւ զայս կարենալ ընելու համար՝ զոհենք վրայէ վրայ մի քանի հինգշաբթիներ։ Ես իբր երեսփոխան պատրաստ եմ կատարել այդ զոհողութիւն, եւ տարակոյս չ'ունիմ թէ պիտի գտնուին գէթ 23 երեսփոխաններ որք նոյն անձնուիրութիւնն ունենան ի սէր ազգին»։

Ցաւալի է որ այսքան բանաւոր եւ պիտանի առաջարկ մը Ազգային Ժողովոյ անմիջական ընդունելութեանը չարժանացաւ եւ յղուեցաւ ի նախաքննութիւն, այսինքն ի կախակայութիւն։

Իսկ Մանուկեան Էֆէնտի, նոյն նստի մէջ Ներսէս Պատրիարքի հրաժարականը բացարձակապէս չընդունիլ առաջարկող երեսփոխանաց վրայ խօսելով, կ'ակնարկէ թէ անոնք դրամ եւ շնորհ շահելու համար է որ կը պահանջեն Ներսէս Պատրիարքի վերադարձն։ Այդ երեսփոխանաց մէջ ամենէն ծայրայեղը Գ.՝ Մինաս Չերազ եղած լինելով, այդ ծանր զրպարտութեան մէկ մասն անոր կը վերաբերի անշուշտ, մանաւանդ որ վերջին նստին մէջ Գ. Կարապետ Փանոսեան խորհրդարանական օրինաց եւ վարուց հակառակ դիրք մը բռնեց նոյն երեսփոխանի դէմ, նախատական ապաշաւներով անընդհատ ընդմիջելով անոր բանախօսութիւնը Պատրիարքական եւ վարչական խնդրոց վրայ։ Թող անտեղեակ եղող անձինք գիտնա՛ն թէ Գ. Մինաս Չերազ, Պատրիարքարանի մէջ վարած թարգման—քարտուղարի պաշտօնն ընդունած էր ակամայ եւ տեղի տալով ստիպմանց եւ թախանձանաց, եւ թէ ինք Ներսէս Պատրիարքի վերջին հրաժարականէն շաբաթներ յառաջ վերջնապէս հրաժարած էր այդ պաշտօնէ, վճարմանց անկանոնութենէն զզուելով եւ համոզուելով որ այս ազգին մէջ նշանակութիւն ունենալու համար ձրի՛ ծառայելու է, սկզբունք մը զոր կը գործադրէ այդ օրէ ի վեր։ Ուստի, քանի որ Գ. Մինաս Չերազ Ներսէս Պատրիարքի գահակալութեան օրո՛վ իսկ հրաժարած էր իւր պաշտօնէ, Ն. Սրբազնութեան վերադարձը չէ կարող փոխել տալ իւր որոշումն։ Գալով շահու կէտին, փորձը կը ցուցնէ որ արժէք ունեցող երեսփոխան մը կրնայ պատիւ ստանալ ամենայն պաշտօնին մէջ իսկ, ամեն երկրի եւ ամեն ժողովուրդի մէջ։ Դժբա՛խտ ազգ, որ սակաւաթիւ անձնուէր զաւակներն իսկ կը հալածուին անխնայ, կարծես զոհողութեան ոգին ցամքեցնելու եւ ազգը ձրի աշխատողներու ծառայութիւններէն զրկելու համար։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ ՄԸ

Կոստանդնուպոլիս
25 սեպտ. 1882

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

Գալփաքճեան Յովհաննէս անուն անձն որ առաջին անգամ Վանայ կողմերն տեսնուած էր ինքզինքն քահանայ ձեւացնելով, ըստ յանձնարարութեան Ազգային Պատրիարքարանիս՝ Պոլսոյ իշխանութեան յանձնուած էր, որպէս զի յետ հարցաքննութեան՝ նորա դատապարտութեան վճիռն արձակէ, եւ քաղաքական օրինաց համաձայն պատժոյ ենթարկէ։

Ազգային Պատրիարքարանս տեղեկանալով որ Գալփաքճեան Յովհաննէս այս անգամ՝ ի կողմ յերեւան ելեր, եւ ազգային պաշտօն մը ձեռք ձգելու համար միայն անցեր է ի Ռումելի, հարկ կը համարի սոյն պաշտօնական հրատարակութեամբ ծանուցանել ի զգուշութիւն մերոյնեայ ժողովրդեան թէ՝ Գալփաքճեան Յովհաննէս բնաւ երբէք քահանայ ձեռնադրուած չէ. հետեւապէս եկեղեցական պաշտօնեայ չճանչցուիր, այլ սոսկ աշխարհիկ ոք. Ուստի ո՛ ոք [illegible] Գալփաքճեան, կամ Կիլիկեան, կամ, ուրիշ մականուամբ Յովհաննէս անուն անձն՝ տեսնէ եկեղեցական սքեմով, փութայ անմիջապէս յանձնել տեղական կառավարութեան ի կարեւորն անօրէնութեան։

Այս առթիւ պատշաճ կը համարի Ազգային Պատրիարքարանս ծանուցանել նաեւ թէ՝ քահանայական ձեռնադրութիւն չունեցող, եւ կամ ի քահանայագործութենէ դադարեալ կամ խափանեալ անձինք յանձնամոլ քաղաքս եւ գիւղօրէս երթալով ինքզինքին եկեղեցական պաշտօնեայ կը ձեւացնեն, եւ ի մատակարարութիւն Ս. Խորհրդոց եկեղեցւոյ անխղճաբար մերձենալու յանդգնութիւնն կ'ունենան, ինչպէս այս օրերս այս կարգի անձինք ոմանք ի յայտ եկած են, անշուշտ անձնական շահ եւ օգուտ քաղելու նպատակաւ։ Ազգային Պատրիարքարանս կը յիշեցնէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր նախընթաց այն շրջաբերականներն՝ զորս ուղղած է առ Հոգեւոր Տեսչութիւնս եւ Թաղական խորհուրդս ծանուցանելով եւ պատուիրելով թէ՝ ո եւ է գաւառէ, կամ վիճակէ եւ՝ կամ վանքէ մի եկեղեցական՝ որ իւր պաշտօնավայրէն կը մեկնի այլ ուրեք, եւ որ չունի ի ձեռին քահանայական ձեռնադրութեան վկայագիր, միանգամայն եւ Ազգային Պատրիարքարանիս, եւ՝ ի գաւառս, Առաջնորդաց կողմանէ մի յանձնարարագիր, այնպիսին՝ կասկածելի լինի կամ ոչ, չընդունուի իբրեւ եկեղեցական պաշտօնեայ։

Զայս յիշեցնելով Ազգային Պատրիարքարանս, վստահ է որ Հոգեւոր Տեսչութիւնք եւ Թաղ. խորհուրդք Ս. Եկեղեցեաց մայրաքաղաքիս եւ Հայաբնակ գաւառաց՝ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ օգուտը պաշտպանելու նախանձախնդրութեամբ կը յարգեն եւ կը գործադրեն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր սոյն պատուէրն եւս, որ օգտակար է յոյժ, եւ զանցառութեամբ պատասխանատու չեն լինիր առաջի Ազգային կրօնական իշխանութեան։

Ի բացակայութեան Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր
փոխանորդ Նորին
ԳԷՈՐԳ Ծ. Վ. ՌՈՒՍՃՈՒԳԼԵԱՆ

ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ
ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Երուսաղէմէն հետեւեալը կը գրեն մեզ.

«Սեպտ. 8ին Աղեքսանդրիայէն Երուսաղէմ եկող Մշեցի ազգայինք երբ Յոպպէ կը մտնեն, իսկոյն կառավարութեան դուռը կը տարուին եւ կը բանտարկուին իբր կասկածելի անձինք. Նոյն օրն երբ վանքէն կը լսեն՝ միջնորդելով բանտէն հանել կ'ուզեն, բայց կառավարիչը չյանձներ։ Հետեւեալ օրը վանքին թարգմանը վերստին կը ներկայանայ կառավարչին եւ կը խնդրէ գէթ քանի մ'օրուան ազատութիւն շնորհել բանտարկելոց՝ իրենց ուխտը կատարելու համար. յայնժամ կառավարիչը կը զիջանի ո՛չ թէ քանի մ'օր ազատութիւն տալ, այլ ոստիկանով հանդերձ ուղարկել զանոնք՝ ուխտերնին կատարելէն զկնի նորէն բանտ վերադառնալու պայմանաւ։ Բանտարկեալք երեկուան ժամը 11ին Երուսաղէմ եկան եւ յետ կատարելոյ իրենց ուխտը կրկին բանտ վերադարձան արտասուաթոր աչօք եւ բեկեալ սրտիւք. ուրբաթ առաւօտ ոստիկանով մը կրկին վանք գալով՝ Ս. Ծնունդ երթալու փափաք յայտնեցին եւ մեկնեցան. Նոյն միջոցին ներկայ էր Աչըքեան Անտօն աղայի որդին՝ Պետրոս Էֆէնտի, որ իւր պատանի հասակին մէջ ազգասիրութեան գեղեցիկ օրինակ մը տալով՝ կը խնդրէ անձամբ ներկայանալ կառավարչին. եւ իսկոյն վանքին ճաւուշներէն մին հետն առնելով կը դիմէ կառավարութեան դուռն եւ երաշխաւորելով ազատութիւն կը խնդրէ բանտարկելոց համար։ Կառավարիչն ընդունելով նորա խնդիրը, կ'արձակէ զանոնք բանտէն։ Ահա այսպէս ազատեց բանտարկեալներն Աչըքեան բարեհամբաւ գերդաստանին հնգետասանամեայ պատանին՝ գովելի ու նախանձելի օրինակ մը տալով այլոց։

Յիշեալ ուխտաւորաց պատմածին նայելով՝ Կ. Պոլսէն Աղեքսանդրիա եկած են Անգլիացւոց բանակին սպասաւորելու համար, երբ Աղեքսանդրիոյ նաւահանգիստը կը հասնին Անգլիացւոց չոգենաւ [illegible] զօրաց հրամանատարը կ'ազդարարէ թէ այլ եւս մարդու պէտք չունին. իսկոյն Յոպպէ կը վերադառնան նոյն չոգենաւով՝ ի ձեռն ունելով Անգլիերէն մէկմէկ անցագիր, զոր չընդունելով կառավարիչը բանտարկել կուտայ. Թէեւ Անգլիոյ հիւպատոսը միջնորդեր է, բայց օգուտ մ'եղած չէ։

Ասոնք աւելի հացի կարօտ անձինք են, թէ՛ բանտ եղած ատենին եւ թէ՛ հիմա վանքը կը կերակրէ զանոնք»։ Պետրոս Վ. Պօլեան

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
Ի ՓՈՔՐ ԱՍԻՈՅ

(Մեր Թղթակցէն)

Զմիւռնիա, 25 սեպտ. 1882

Տեղւոյս ազգային երկսեռ վարժարանք բացուեցան ներկայ ամսոյս 1ին, եւ 12ին սկսան կանոնաւոր դասախօսութիւնք՝ ըստ ծրագրի նախորդ տարւոյ։ Հռիփսիմեան վարժարանի շինութիւնն, որոյ ի մօտոյ սկսիլն ծանուցած էի, ցարդ յապաղեցաւ տէրութեան նոր կանոնադրութեանց պատճառաւ, որ կը հրամայէ ազգային վարժարանաց շինութեան համար նախապէս հրամանագիր ստանալ կառավարութեան կողմէն. այժմ ստոյգ աղբիւրէ կ'իմանամք թէ հրամանագիրն առնուած է եւ շաբաթ մը հոս կը հասնի. արդէն վարժարանի տեղն պատրաստ լինելով՝ անմիջապէս շինութեան պիտի ձեռնարկուի։

* * *

Մի քանի շաբաթէ ի վեր քաղաքս եկած է Պրօֆէսէօր Շիշմանեան. Կ'երեւի թէ Պոլսոյ մէջ իւր մկրտելու անհնարինն յաջողցնելու մարդ չգտնելով՝ հոս եկած է՝ անհաւատ եւ անմկրտեալ իզմիրցիքս նախ ի հաւատ բերելու եւ ապա մկրտելու ըստ իւր հաւատոյ սկզբանց. դժբաղդաբար Պրօֆէսէօր Շիշմանեան դէշ ժամանակ ընտրած է իւր երկնապարգեւ պաշտօնն ի գործ դնելու համար. այժմ ցուրտ եղանակին մէջ կը մտնենք եւ ամենաջերմեռանդ անհաւատն անգամ կարծենք չպիտի հաճի հաւատքի գալ եւ սառուցեալ ջուրի մէջ մկրտուիլ։ Մեր կողմէն կը յորդորենք զՇիշմանեան յաջորդ ամառուան սպասել, որ միջոցին արդէն Բօստանճըի ծովային բաղանիքները բացուելով՝ ամեն ազգէ արանց եւ կանանց, ծերոց եւ տղայոց խուռն բազմութիւն կը դիմէ ծով մտնելու, ուր Շիշմանեան երկու երեք օրուան մէջ ամբողջ իզմիրցիները մկրտելու բարեբաղդութիւնն կրնայ ունենալ՝ քանի որ անպատճառ մկրտել կը փափաքի։ Յաջողութիւն կը մաղթենք համոզուած մկրտիչ Շիշմանեանին։ Կը լսենք սակայն թէ Շիշմանեան պատուելին՝ իւր քաղաքս հասնելէն մի քանի օր վերջ, Բագոս լերան ստորոտը գտնուող Մէծ—կոմբ ըսուած տեղը մի քանի նիկոմիդիացի բողոքական Հայեր մկրտած է իբրեւ փորձ, եւ կատարելապէս յաջողած է։ Կը շնորհաւորեմք զՇիշմանեան եւ մկրտեալ բարեպաշտ նիկոմիդիացիներն, որք այս [illegible] մկրտութեամբ՝ անշուշտ հանդերձեալ կենաց մէջ գիրուկ առաքեալի մը գիրկը նստելու յաւիտենական երանութիւնը պիտի վայելեն...։

* * *

Անցեալ կիրակի բնիկ Պոլսեցի Գառնիկ Քիւրքճեան անուն երիտասարդն, որ բաւական ժամանակէ ի վեր իւր բնակութիւնն ի Զմիւռնիա հաստատած եւ անկէ գրեթէ եօթն ամիս առաջ ամուսնացած էր, հնգօրեայ ծանր հիւանդութենէ մը յետոյ իւր մահկանացուն կնքեց, ի խոր սուգ թողլով իւր գեղանի ամուսինն, ծերունի հայրն եւ իւր բարեկամներն։ Հանգուցեալն Նուպար-Շահնազարեան նախկին աշակերտներէն էր եւ մասնաւորապէս չափագիտութեան հետեւելով՝ գաւառիս երկրաչափ Գ. Վ. Ռօքայի քով օգնականի պաշտօն կը վարէր կատարեալ յաջողակութեամբ, եւ իւր քաղցր բնաւորութեամբն եւ տաղանդաւոր մաքուր [illegible] համակրութիւնն գրաւած էր. Նաեւ Միացեալ Ընկերութեանց Զմիւռնիոյ օժանդակ մասնաճիւղին Ատենապետն էր եւ ոգւով սրտով կատարած էր իւր այդ պաշտօն։ Մխիթարութիւն կը մաղթենք իւր ընտանեաց։

* * *

Գ. Ս. Պէնկլեանի դերասանական խումբը կը շարունակէ ներկայացումներ տալ Էլտօրատօյի թատրոնին մէջ եւ քաղաքիս Հայ եւ օտարազգի հասարակութեան համակրութիւնն գրաւել իւր ընտիր ներկայացումներով. այս համակրութիւնն կրկնապատկեցին մանաւանդ մի քանի Տաճկական օբէրէտներ, ինչպէս են Լէպլէպիճի Հօր—Հօր աղա, որ քանի անգամ չափ ներկայացուեցաւ. Քէօսէ քէհեա, Արշին հալլը եւ այլն. դերասանաց յաջողակութիւնն եւ եղանակաց սքանչելի գեղեցկութիւնն արձագանգ տուին բոլոր քաղաքիս եւ շրջակայ գիւղօրէից մէջ. մի քանի անգամ Պուճայէն եւ Պուրնապատէն մասնաւոր կառախումբեր օտարազգի հանդիսականաց խուռն բազմութիւն մը բերին Էլտօրատօ, ուր զարմացմամբ տեսան ո՛չ միայն դերասանաց կատարեալ յաջողակութիւնն, այլ նաեւ բարեքնչատակ Նալեանի եւ Ռշտունիի թատերգական տաղանդն եւ Տ. Չուխաճեանի երաժշտական անփոխարինելի ձիրքն։ Հայկական խմբի ցարդ տուած ներկայացումներն են՝ գէթ մեր տեսածները, Լա պէլ Էլէն, [illegible], [illegible], Տօն Ժուան, [illegible], [illegible], Լա տամ օ քամէլիա (հայերէն), [illegible], Լէպլէպիճի Հօր—Հօր աղա (քանի անգամի չափ), Քէօսէ Քէհեա (մի քանի անգամ) [illegible], Աքիֆ պէյ (հեղինակութիւն Քէմալ պէյի) Լը Քուռիէ տը Լիօն, եւ այլն եւ այլն։ Հայ դերասանական խմբին աւելի փայլ տուողներն են մանաւանդ խմբապետ Գ. Ս. Պէնկլեան, Տ. Մաթէոսեան, Տ. Կիրեղեան, Օր. Աստղիկ, Սիրանոյշ եւ Ցիրուհի Պէնկլեան։

Հասարակութեան համակրութիւնն յոյս կուտայ որ Հայկական խումբն այս ձմեռ քաղաքս մնայ եւ նորանոր ներկայացումներով թատերասէր հասարակութիւնն գոհացնէ. կը լսենք թէ Օր. Աստղիկ ի մօտոյ Պոլիս պիտի երթայ առանձին խումբ կազմելու։

* * *

Անցեալ կիրակի առաւօտեան ժամը 2ին քարափանց ետեւի կողմն [illegible] կոչուած փողոցին մէջ խոնհավաճառի մը խանութէն ([illegible]) անզգուշութեամբ սոսկալի հրդեհ մը ծագեցաւ եւ մօտերը գտնուած դիւրավառ նիւթերէն (ատաղձ, սալ, տակառ եւ այլն) ճարակ գտնելով՝ անմիջապէս ահագին ընդարձակութեամբ տարածուեցաւ, եւ՝ հակառակ ջրհանիկրաց ազդու ջանից՝ հազիւ առաւօտեան ժամը 6ին կարելի եղաւ բոցերուն առաջքն առնուլ եւ ազատել Այդընի երկաթուղւոյ ամբարանոցն, որ ճիշդ ու ճիշդ հրդեհավայրին դիմացն կը գտնուի մի քանի քայլ հեռաւորութեամբ։ Հրդեհեալ վաճառաց հաւանական գինը 30,000 ոսկի կը հաշուեն, որուն 1/3 մասը ապահովական ընկերութեանց կը վերաբերի։ Ոստիկանութիւնը խիստ աչալրջութեամբ կը խուզարկէ հրդեհի պատճառ եղողներն, եւ արդէն մի քանի կարեւոր ձերբակալութիւններ ըրած է։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԱԶԴ

Յայտնի է Մեծարգոյ ազգայնոց որ, Հիւանդանոցի Արհեստարանին մէջ պատրաստուած կօշիկները վաճառուելու եւ միանգամայն յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ընծայելու նպատակաւ, ասկից առաջ Հոգաբարձութիւնս Համբարձում աղա Տէօյիւճեանի հետ պայմանադրութիւն մը կնքելով, Մահմուտ փաշա ճառշըսի թիւ 211 խանութին ճակատը Հիւանդանոցին անունը գրած էր։

Սակայն յիշեալն Հոգաբարձութեանս հետ կնքած պայմանադրութեան տրամադրութիւնքն երբէք գործադրել չուզելով, Հոգաբարձութիւնս պարտաւորեցաւ յիշեալ խանութին ճակատը գրուած Հիւանդանոցի անունն ու այդ ապրանքները բոլորովին վերցնել, մինչեւ ցնոր անօրինութիւն։

Ուստի Հոգաբարձութիւնս պարտ կը համարի իւր այս անօրինութիւնն հաղորդել առ Պատ. Ազգայինս։ 3—1

ԱԶԴ

Համպուրկի վիճակահանութեան վեցերորդ կարգի տոմսակները քաշուած ու մեր դրամատեղանէն ծախուած ու շահուած թիւերն հետեւեալներն են, զորս մեզ ներկայացընելով շահերնին առնելու կը հրաւիրեմք։

Թիւ. 4,848. 4,851. 6,645. 13,473. 28,916. 36,115. 36,255. 40,882. 40,980. 41,050. 41,093. 42,518։

Պըրիւնսվիքի հինգերորդ կարգի տոմսակները Հոկտեմբեր 4ին պիտի քաշուին եւ պատրաստ են թէ՛ մեծարգոյ բաժանորդաց եւ թէ նորէն մասնակցիլ ուզողներուն տոմսակները ժամանակին յանձնուելու։

Ղալաթիոյ Փօսթխանէի խանին դիմացը թիւ 9
Սեղանաւոր
Ղ. Փ. ՉՈԲՈՒՐԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 20—27 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

ՄԵՏԱՂՔ

Երկաթ. — Նախատեսեալ բարձրացումն երեւան եկաւ Լոնտրայի մէջ. գիները 5 շիլին վրայ գնելով ամուր կը բռնուին։ Մեր գիներն եւս ամուր կը բռնուին եւ թերեւս բարձրանալու կը միտին [illegible] առեւտուրին ընկրկելուն պատճառաւ։ Ամեն տեսակէ 200 թոնոյի չափ երկաթ եկաւ, 170 թոնոյի չափ ալ վաճառեցաւ, որոց 100ն Ասիոյ համար եւ 70ը Ռումէլիի համար։

Պղինձ. — Հին պատրաստը սպառած լինելով, նոր եկածները 5 դրուշ առաւելագոյն գինով կը վաճառուին։

Ֆըրանսական թիթեղ. — Եկաւ 2,500 տակառակ. վաճառեցաւ 1,500 տակառակ. Պատրաստ 8,000 տակառակ. Առեւտուրը բանուկ է եւ գիներն ամուր են։

Անագ. — Եկաւ 10 տակառակ. վաճառեցաւ 20 տակառակ. Պատրաստ 150 տակառակ. գին 770 դրուշ, ամուր. շարունակ կուզուի։

Թիթեղ. — Հանդարտ. կարեւոր գործեր չկան։

Պրինճ. — Պատրաստնիս սահմանափակ է. քիչ անգամ նոր վաճառք կուգայ. շարունակ կուզուի. գիներն ամուր են։

Ցինկ. — Մեր պատրաստին սակաւութեան պատճառաւ գիներն ամուր են։

Միւս մետաղաց վրայ նշանակելի կարեւոր բան մը չկայ։

Օրուան գիներ (Լ. 100ին)

Երկաթ Անգլ. ձող	կենդ.	49—
Շուէտ. »	»	80—
» Անգլ. Նէյլրոտ	»	50—
» Շուէտ »	»	84—
» տախտակ Նո. 1—4	»	68
» » » 5—10	»	78
» » » 11—14	»	88
» չըչնի. (մաս 1—5)	»	65
» թել 5—16 1/2	»	71
[illegible] 15/58	տխ.	73—74
Պողպատ (չելիք) ըստ տես.	տխ.	143—150
Անագ ([illegible])	կենդ.	760—
Թիթեղ ([illegible]) 2 տեսակ		195—
Կապար, ըստ տես.	կենդ.	125—
Պղինձ տախտակ	հոխ.	15 3/4—15 5/8
Ցինկօ թերթ	100 հոխան	—82 Փր.

Սոյն գիներ կանխիկ առեւտուրի համար են։

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ

Առեւտուրին ընդհանուր ընթացքն հանդարտ է. գնողք ծանծաղափակ են. ասոր պատճառն Եւրոպական հրապարակաց վրայ տիրող առեւտուրի դադարման կը վերագրուի, որ ներածութեան եւ մեր նոր բերքերուն վաճառման քիչ նպաստաւոր է։ Գավրէժի հրապարակն անշարժ է եւ այն տեղի համար շատ քիչ գործ կը լինի։

Ամերիկեան. — Շաբթուս կարեւոր վաճառումներ եղան հետեւեալ գիներով (ոսկին 110 դրուշի հաշուով)։

			Մէկ եարտն, Դըբ.
22 [illegible] կտաւ սպ. տես.			5 2/40—5 1/8
»	»	միջին	» 5 1/4—5 3/8
»	»	վեր	» 5 1/2—5 5/8
Ամրդէն»	»	միջին	» 5 5/8—5 3/4
»	»	վեր	» 6 1/4—6 5/8
Մահուտ			6 3/4—7 1/8

Ամբողջ եարդանոց հասա կտաւներ շատ կը փնտռուին։ Առեւտուրը շատ բանուկ է։ Պատրաստնիս սահմանափակ է։ Պարսկաստանի համար իբր 350 հակ 7 լիպրանոց կտաւ վաճառեցաւ թիւր 40—41 դրուշի։

Ա[illegible] (ոնկըլթ). — Վաճառմունք սահմանափակ են։ Գնողք ցանցառ։ Պատրաստնիս լաւ է։ Գիներն են. — Ծանր կշռոյ միջնակարգ տեսակներուն լիպրան 5 1/4—5 3/4 դրուշ. 3 1/2—4—4 1/2 լիպրանոց լաւ տեսակներուն լիպրան 5 3/4-6-6 1/4 դրշ։ Ֆաստիկնեթ կոչուած կտաւներուն լիպրան շաբթուս 5 1/2 դրուշի վաճառեցաւ։

Մուլ. — Թիւ 4 հանդարտ. Պարսկաստանի համար 39 [illegible] տեսակ կուզուի, որ 14 1/2—15 դրուշի վաճառեցաւ փոխանցմամբ ։ Թիւ 16 չարունակ կուզուի . այս տեսակին վըրայ կարեւոր վաճառումներ եղան 39 1/2 ղրուշի . այս գնով շատ գնողներ կան , բայց վաճառատեարք 40 ղր: կը պահանջեն , 13—13 1/2 լիպրա կշռող 39 ինձէզնոց տեսակները 16 1/2 ղրուշի կը վաճառուին ։ Թիւ 26 . — 51 1/2-54 ղրուշի վաճառեցաւ . 30 ինձէզնոց Թոփերը 16 ղրուշի կը վաճառուին . բայց վերջին գիներն են 15 3 4 ղրուշ ։

Պաստառ. — Առեւտուրը շատ բանուկ է ուզուած տեսակներուն համար։ Պատրաստներ Թերի է ։ Շապկու տեղի ունեցած վաճառմանց մեծ մասը հետեւեալ տեսակներէն է. — Քրէթոն , բոլոր նոր եկածները վաճառեցան եարտան 2 1/4-2 3/4 ղրուշ ։ Կրաֆթոն կոչուած քրէթոններու տեսակները շատ կը փընտռուին ։ Բանքաուար . — կարեւոր վաճառումներ եղան ։ կարմիր կանաչ եւ դեղին կարմիր պասմաները շատ կ'ուզուին . ամբողջ պատրաստներ եւ նոր եկածները վաճառեցան եարտան 1 7/8 –2 ղրուշի ։

Մանած. — Առեւտուրը շատ բանուկ է . Ասիոյ համար կարեւոր վաճառումներ եղան ։ Շաքթուս մեծ քանակութեամբ 8-12-14 եւ քիչ մ'ալ 16–24 թիւ Վաթէր վաճառեցաւ ։ կապոյտները միշտ կ'ուզուին, մանաւանդ 16–24 թիւերը , որք ի վերջոյ յանձնուելու պայմանաւ կը վաճառուին , ըստ որում հրապարակիս վրայ պատրաստ չկայ ։ Մեծ քանակութեամբ կարմիր վաճառեցաւ . Զուիցցերիոյ 3 րդ կարմիրները մանաւորապէս շատ փնտռուեցան ։ Էքսթրան հանդարտութեան մէջ է ։

ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

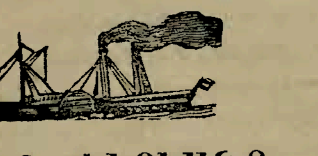

ՖՐԷՏ , ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլի և Արեւելից միջեւ .

—o—

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճերեան	2,500	[illegible]	3,700
Ալզասեան	2,500	[illegible]	3,700
Անտալուզեան	2,500	[illegible]	3,700
Ապենինեան	2,500	Իպէրեան	5,500
Արագոնեան	3,700	Իլլիրեան	5,500
[illegible]	6,000	Իստրեան	5,500
[illegible]	6,000	Լեսպեան	2,200
[illegible]	800	[illegible]	2,500
[illegible]	2,000	[illegible]	800
[illegible]	700	Օբորթօ	700
Էճիփթեան	3,700	[illegible]	3,800
[illegible]	3,700	[illegible]	6,800
[illegible]	3,700	Վիրճինեան	6,800

Էճիփթեան շոգենաւն այժմ բեռ կ'առնու ուղղակի Լիվըրփուլի համար ։

Շաբաթական շոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվըրփուլի եւ Պոսդընի միջեւ , եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34 , 35 , 36 , Եէնի Միւհէթ խան , Ղալաթիա

Նաւատեարք , Պարոնայք Ֆրէտ , Լէյլանտ եւ ընկ.
Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս , Էտուարտ Լաֆոնդէն .
Ճիպրալթար , Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Ալեքսանդրիա , Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.
Մալթա , Ա. Քամիլլերի .
Շիրա , Ա. Մ. Մավրոկորտատոյ .
Զմիւռնիա , Պ. Ուիդօլ եւ ընկ.

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամսը քանի մ'անգամ կը բանին Լիվըրփուլի եւ Միջերկրականի միջեւ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալեփփօ	3,000	Շէրպուրկ	2,000
Ատլաս	3,000	Նուպիա	2,000
Մալթա	3,000	Պարթէք	1,200
Մարաթոն	3,000	Պրեմիէր Քուին	1,200
Պալմիրա	3,000	Օրանիա	7,000
Սամարիա	3,000	Բավոնիա	5,000
Սարակօսա	3,000	Սէֆալոնիա	5,000
Սիտոն	3,000	Սէրվիա	7,800
Պարթիա	3,800	Կալլիա	4,000
Թարիֆա	3,000	Քաթալոնիա	4,700
Տէմէրարա	2,500	Սկիթիա	4,600
Քէտար	2,500	Բոթնիա	4,600
Մարոքքօ	2,500	Բաթավիա	3,200
Թրինիտատ	2,500		

Քէտար շոգենաւը , Մարզին նաւապետի հրամանատարութեամբ, Լիվըրփուլէն կ'ապասուի ամսոյս դէպի 11ը։

Ստորագրեալս արտօնութիւն ունի ճանբորդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոսդընի , ինչպէս նաեւ Միացեալ–Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով ։

Դիմել առ
ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ, Գործակատար.
թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան
Ղալաթիա ։

Տնօրէնք ընկերութեան
ՊԸՐՆՍ ԵՒ ՄԱՔԻՎԸՐ
1 , Ռըմֆորտ Սթ. Լիվըրփուլ ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

—o—

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԱՆԳԼԻԱՑՈՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
Հ. Շէրէր Գերմանացւոյ

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՂԱԲԷԳԵԱՆ

Ի նպաստ Ազգային Հիւանդանոցի
Գին 7 1/2 դահեկան

—o—

Պատուարժան Թարգմանիչը Մարկոս էֆէնտի Աղաբէգեան սոյն ընտիր գործը բոլորովին Ազգային Հիւանդանոցի նուիրած ըլլալով՝ ի նպաստ նոյն հաստատութեան պիտի վաճառուի ։

Կը գտնուի Ազգային Հիւանդանոցի գրասենեակը ի Մեծ Նոր խան թիւ 49 և բոլոր գրավաճառացքով ։

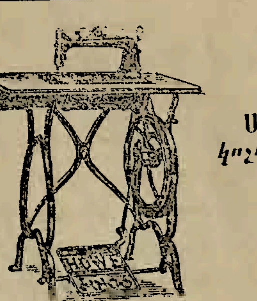

ԱԶԴ

Առ դերձակս եւ կօշկակարս ․

ԳԻՆ
4 ԼԻՐ. ՕՍՄ․

ՆՈՐ ՄԵՔԵՆԱՅ ԿԱՐԻ Թ. 3
NATALIS
(ՆԱԹԱԼԻՍ)

Ամուր

Աշխատութիւն կանոնաւոր

Իւր ամեն երկրորդական գործիքներով ։ եւ վերջին կատարելութեամբք ․

Միմիայն Թուրքիոյ համար
Վաճառատուն) Հաճօբուլոյ խան 17—Կ. Պոլիս
ԷՄ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ) Վոյվոտա փողոց 13—Ղալաթիա

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ
Լոնտոնի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. Լիր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000,000
Վճարեալ դրմգլուխ	500,000
Պահեստի դրամ հըրդեհի ճիւղէն գոյացեալ	1,218,495–1,718,495
1881ին զուտ հասոյթը	1,024,460

NORTHERN
Assurance company
ՆՈՐԹՀԸՐՆ
Լոնտոնի և Էպէրտինի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. Լիր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
Վճարեալ դրմգլուխ	150,000
Պահեստի դրամ հըրդեհի ճիւղէն գոյացեալ	380,000–530 000
Զուտ հասոյթ 1878ի	351,000

Ստորագրեալք իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն թէ իրենք վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով , այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուին , որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։ Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը , և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն՝ Ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բըռնողներու ինքզինք ներկայացնել ։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ, ինչպէս Բերայի , Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ , նոյնպէս մօտակայ քաղաքները , գիւղերն գաւառները ։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ստորագրեալք , շոգենաւերը , առագաստանաւերն և անոնց մէջի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած են ընկերութեան կողմէ ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողը պէտք է դիմեն Ղալաթիա Քօմիսիօն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն առ

Գործակատարն յիշեալ Ընկերութեանց
ՃՕՀՆ ՐԱՌԻ

և Տնօրէն ամեն գործառնութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ԱՅԵՐԻ ՎԻԳՕՐԸ եղական դարման է հերաց ամեն տեսակ դժուարութեանց և սոյն նպատակին համար ծախուած ուրիշ բաղադրութիւններէ առաւել գոհ կընէ գործածողները ․ Մանաւանդ իգական սեռի գործածութեանը համար անհրաժեշտ է այս , քանզի կառատացնէ ու մետաքսանման փայլուն և կակուղ կընէ գլխու կարծըր մազը։ Որև է պատճառաւ գունաթափ եղածը անվրէպ իր նախկին գոյնին կը վերադարձնէ ․ անհաստատ մազը կը վերահաստատէ , թափածին տեղ նոր մազ կը բուսցընէ եթէ արմատը փճացած չէ (քանզի բնութեան մէջ ոչինչ կարող է մազ բուսցնել երբ արմատը փտած է) , գլխուն ճերմակ թեփը շուտով կանհետացնէ ։ Միով բանիւ բնական ու փայլուն մազի առատութեամբ գլխոյն զարդարուելովը՝ գործածողը խիստ վայելչագեղ՝ կերպարանք մը կստանայ ։ Մայրաքաղաքիս մէջ և այլ տեղեր բազմաթիւ գործածողք այսպէս կը վկայեն ․ Անուշահոտ ջուր մ'է , շիշը կանանչ թուղթի մէջ ամփոփեալ է ․ դեղավաճառք և այլ շատեր կը ծախեն , Այէրի Վիգօրը հարցնել պէտք է, Գլխաւոր տեղին է Միւսսեանի Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ ։

ՔԻՆԱ ՔԱԼԻՊԷԱԹԱ

[illegible]

ԱԶԴՈՒ ԵՒ ԽԻՍՏ ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ
ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԸՄՊԵԼԻՔ

Տենդէ , արեան նուազումէ , եւ ջիղերու տկարութենէ պատճառեալ ամեն կարգի հիւանդութեանց

ՕԳՏԱԿԱՐ ԴԵՂ

Ախորժակ բացող, երեսին գոյնը, եւ շրթանց կարմրութիւնը կենդանացնող, չարժման թեթեւութիւն եւ մտքի արթնութիւն տուող ԱՆՀԱՄԵՄԱՏ ՈԳԵՒՈՐԻՉ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝

Մթերանոց , ի Կալաթա Ամերիկեան դեղարան , Մէհմէտ-Ալի փաշա խան ։ Պօլսոյ կողմն ալ կամուրջին դէմ Պ. Հ. Քիւչիւքեան եղբարց եւ Պահճէ գաբու Գասպարեան մթերանոցներուն մէջ ։

☞ Բարեհամբաւ բժիշկ Տոքթոր Հիւնքեարպէյէնտեան որ մինչեւ ցարդ սովորութիւն ունէր միայն իւր տունը ընդունիլ հիւանդները կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան որ այժմ վերոյիշեալ Ամերիկեան դեղարանն ալ պիտի այցելէ ամեն երեքշաբթի հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը կէս օրէն յետոյ իրեն ներկայացող հիւանդները նայելու ։

ՄԱՐԳԱՐ Վ. ՊԷՅԼԻԿՃԵԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

—o—

ԴԵՂԱՐԱՆ .

Պ. ԵՒ Հ. ՔԻՒՉԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ դեղավաճառութեան և դեղագործութեան զբաղելով՝ հասարակութիւնը գոհացնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը խնայած չըլլալնիս յայանի է մեր պատուարժան յաճախորդաց և բոլոր հասարակութեան ։ Այս անգամ ալ , մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ըլլալու համար դեղարան մը բանալու փափաքելով , շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ Պոլսոյ Եէնի-ճամի փողոցի 26 թիւ մթերանոցէն զատ՝ նոյնպէս Կ. Պօլիս կամուրջին դիմացը 77 թիւ «Պ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարք» անուամբ դեղարան և մթերանոց (տէբօզիթօ) մըն ալ բացած ենք, ուր Ֆրանսայի, Անգլիոյ և Գերմանիոյ քիմիական բաղադրութիւններն ու զանազան դեղերը, մեծ խնամով շինուած, և ամենէն ընտիր տեսակները կը գտնուին և աժան գնով կը ծախուին ։ Ասոնցմէ զատ , ամեն ատեն գործածուած զանազան տեսակ գինի , ազնիւ ձկան իւղ , քնինաք և ուրիշ ըմպելիք մինչ կը գտնուին , ինչպէս նաև ամեն տեսակ գործիքներ ։ Եկած դեղագիրք խոկոյն թարմ դեղերով , աժան գնով և մեծ խնամով կը պատրաստուին ։ Ասոնցմէ զատ դեղարանին վերնայարկը բժշկաց համար յատուկ տեղ որոշուած ըլլալով , հիւանդութեան մը համար բժշկի հետ խորհրդակցիլ ուզող անձինք, մեր դեղարանը գալով, ամեն կերպով օգուտ կը տեսնեն ։

Դարձեալ հռչակաւոր բժիշկ Մեծ. Տօքթ. Սրապեանն ալ որ իւր ճարտարութեամբը շատ տարիներէ ի վեր ամենուն ծանօթ եղած է , ամեն կիրակի օր ժամը 4 էն մինչև 8 իրեն ներկայացող հիւանդները պիտի բարեհաճի ձրի նայելու ․ դարձեալ միւս օրերն ալ առաւօտեան ժամը 5էն մինչեւ 8 մեր դեղարանը գտնուիլը յարգոյ հասարակութեան իմաց կուտանք ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 28 սեպտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
(Օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս, ղր. 109 3/8 առ Անգլ. լիր
Փարիզ 3 » Ֆր. 23,21/2 առ Օսմ. լիր

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմ. Քօնս. բացուեցաւ	14,25
փակուեցաւ	14,25
կէս օրին	14,24
Եգիպտ. միաց. բաց. ոսկի	79,35
կէս օր	79,35
	Անգլ. լիր
Սօսիէթէ Ժէնէրալ 6 0/0	5,16
» Օթօման	4, 5
Կ. Պօլսոյ Պանքան	9,
Քրէտի Ժէնէրալ 6 0/0 Օսմ. լիր	7,
Փոխ. 1865 ([illegible]) 6 0/0 Ֆր.	—
» 1865 » 6 0/0	80,
» 1869 (Քիւնար) 6 0/0	70,50
» 1872 (Պօն տիւ Թրէզօր)	25,
» 1873 (Քիւնար) 6 0/0	65,
Ռումէլիի երկաթուղի	61,
Լաւրիում գ. կ.	181,
Թրամուայ (գ. կ.) Օսմ. լիր	340
Թղթադրամ »	1040
[illegible]	55
[illegible]	

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
(Օսմ. ոսկին 100 ղրշէն) Ղր.

Անգղիական ոսկի	110
Գաղղիական »	87 27
Բօլ	90
[illegible]	51 15
Գասաբուտ թուղթ (գարիք)	914
» արծաթ (նոր)	90 30
Մէճիտիէի տարբերութիւն	107 37
[illegible]	124 15
[illegible]	207 30
Մէթալիք	204 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 9 հոկտ.

Անգղ. Քօնս.	101 3/16
Օսմ. »	13 1/2
Փոխ. 1865	16 1/4
» 1869	14 3/8
» 1871	76 1/2
» 1872	26 1/2
» 1873	13 1/4
» 1877	89 3/8
Պանք Օթօման	22 5/8
Ռուս. փոխ. 73ի	86 1/4
Եգիպտ. միացեալ	72 5/8
» արտօնեալ	95 7/8
Տայրա Սանիէ	72 3/4
Փոխ. Ռօչիլտ	93 3/4
Փոխնկագիր Փարիզի վրայ	

Փարիզ 9 հոկտ.

Գաղղ. Քօնս. 5 0/0	116,42 1/2
» » 3 0/0	81,75
Օսմ. Քօնս.	13,45
Փոխ. 1865 Ֆր.	80
» 1869	72
» 1873	66
Օսմ. Երկաթուղի	62,50
Պանք Օթօման գ. կ.	828,75
Քրէտի Լիոնէ գ. կ.	640,
Ռուսա փոխ. 5 0/0 (1877)	91
» » Արեւելեան	—
Իտալ. Քօնս.	89,40
Եգիպտ. միացեալ	368,75
Փոխնկագիր Լոնտ. վրայ	25,30

Վիէննա 9 հոկտ.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	119,45
Ռումէլիի երկաթուղի	29,20

ԿԷՍ ՕՐ 6,23

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

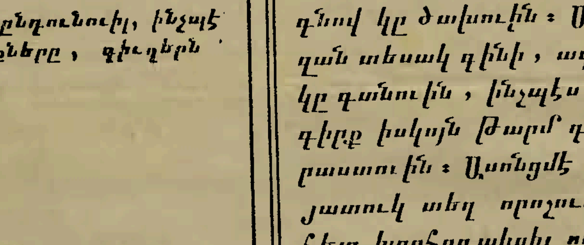

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ 1 Հոկտ. (Ն. Տ.) 1882 , մինչեւ նոր տնօրէնութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																	
	4	6	2	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36
	Առաւօտ										Իրիկուան							
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Կ. Պօլիս . . . . . . Ելք	5 12	6 51	7 15	7 46	8 16	8 48	9 14	10 11	11	11 55	2 18	3 29	4 9	4 38	5 28	5 58	6 26	6 53
Գում-գաբու	5 22	7	7 27	7 56	8 26	8 58	9 24	10 21	11 10	12 5	2 28	3 39	4 19	4 48	5 38	6 8	6 36	7 3
Եէնի-գաբու	5 26			8	8 30		9 28	10 26	11 14	12 9	2 33	3 44	4 24	4 53	5 43	6 12	6 41	7 8
Սամաթիա	5 32			8 7	8 36		9 34	10 33	11 20	12 15	2 40	3 50	4 31	4 58	5 49	6 17	6 48	7 15
Եէտի-գուլէ	5 37	7 10	7 41	8 11	8 38	9 8	9 37	10 38	11 25	12 18	2 45	3 55	4 34	5 3	5 54	6 20	6 53	7 22
Մաքրիգիւղ	5 50	7 20	8	8 23		9 21		10 52	11 39		2 56	4 8		5 16	6 7		7 6	7 33
Այ-Ստէֆանոս	6 2		8 14	8 33		9 31		11 2	11 51			4 19		5 26	6 18		7 18	
Ֆլօրիա	6 12								12 1									
Քիւչիւք-Չէքմէճէ . . . . Ժամանում	6 14		8 25						12 3								7 30	

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																	
	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	1
	Առաւօտ									Իրիկուան								
	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
Քիւչիւք-Չէքմէճէ . . . . Ելք		6 35		7 35							1 39							6 38
Այ-Ստէֆանոս		6 45		7 46		8 42		9 45	11 25		1 50		4 39		5 32		6 26	6 51
Մաքրիգիւղ	6 3	6 58	7 28	7 58		8 54		9 57	11 37		2 3	3 8	4 54		5 42		6 39	7 5
Եէտի-գուլէ	6 16	7 11	7 41	8 11	8 45	9 7	9 44	10 10	11 50	1 19	2 17	3 21	5 4	5 20	5 55	6 27	6 52	7 26
Սամաթիա	6 21	7 16	7 46	8 15	8 48	9 12	9 47		11 55	1 24		3 26		5 25	5 58			
Եէնի-գաբու	6 27	7 23	7 52	8 22	8 54	9 18	9 53		12 1	1 30		3 33		5 32	6 4			
Գում-գաբու	6 32	7 28	7 57	8 27	8 59	9 23	9 58	10 20	12 6	1 35	2 27	3 38	5 13	5 37	6 9	6 37	7 2	7 40
Կ. Պօլիս . . . . . . Ժամանում	6 40	7 36	8 5	8 35	9 7	9 31	10 6	10 28	12 14	1 43	2 35	3 46	5 21	5 45	6 17	6 45	7 10	7 50